

Katedra: Sociálních studií a speciální pedagogiky
Studijní program: Sociální práce
Studijní obor (kombinace): Penitenciární péče

Kriminalita mládeže

Juvenile criminality

Bakalářská práce: 08-FP-KSS-4032

Autor:
Kateřina Sochorová (Rašínová)

Podpis:

Adresa:
Vlastiboř 90
468 22, Železný Brod

Vedoucí práce: PhDr. Jan Sochůrek Ph.D.

Konzultant:

Počet

stran	grafů	obrázků	tabulek	pramenů	příloh
71	7	0	0	10	0

V Liberci dne: 15.4.2009

TECHNICKÁ UNIVERZITA V LIBERCI

FAKULTA PEDAGOGICKÁ

Katedra sociálních studií a speciální pedagogiky

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Jméno a příjmení:

Kateřina Sochorová

Adresa:

Vlastiboř 90, Železný Brod

Studijní program:

Sociální práce

Studijní obor:

Penitenciární péče

Kód oboru:

7502R023

Název práce:

KRIMINALITA MLÁDEŽE

Název práce v angličtině:

JUVENILE CRIMINALITY

Vedoucí práce:

PhDr. Jan Sochůrek, Ph.D.

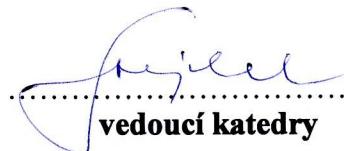
Termín odevzdání práce:

15. 04. 2009

Bakalářská práce musí splňovat požadavky pro udělení akademického titulu „bakalář“ (Bc.).

.....
vedoucí bakalářské práce

.....
děkan FP TUL

.....
vedoucí katedry

Zadání převzal (student): Kateřina Sochorová

Datum: 28.2.2008

Podpis studenta:

Cíl práce:

Popsat vývoj kriminality mládeže v okrese Jablonec nad Nisou v letech 2002 - 2007

Základní literatura:

VÁGNEROVÁ, M. *Psychopatologie pro pomáhající profese*. 3.vyd. Praha: 2004.
ISBN 80-7178-802-3

MATOUŠEK, O., KROFTOVÁ, A. *Mládež a delikvence*, 1.vyd. Praha: 1998.
ISBN 80-7178-226-2

JEDLIČKA, R. *Děti a mládež v obtížných životních situacích*. 1.vyd. Praha: 2004.
ISBN 80-7312-038-0

ČÍRTKOVÁ, L. *Kriminální psychologie*. 1.vyd. Praha 1998. ISBN 80-85858-70-3

NOVOTNÝ, O. ZAPLETAL, J. *Kriminologie*. 1. vyd. Praha: 2004. ISBN 80-7357-026-2

Prohlášení

Byl(a) jsem seznámen(a) s tím, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, zejména § 60 – školní dílo.

Beru na vědomí, že Technická univerzita v Liberci (TUL) nezasahuje do mých autorských práv užitím mé bakalářské práce pro vnitřní potřebu TUL.

Užiji-li bakalářskou práci nebo poskytnu-li licenci k jejímu využití, jsem si vědom povinnosti informovat o této skutečnosti TUL; v tomto případě má TUL právo ode mne požadovat úhradu nákladů, které vynaložila na vytvoření díla, až do jejich skutečné výše.

Bakalářskou práci jsem vypracoval(a) samostatně s použitím uvedené literatury a na základě konzultací s vedoucím bakalářské práce a konzultantem.

V Liberci dne: 15.4.2009

Kateřina Sochorová

Poděkování

Tímto bych chtěla poděkovat své rodině, manželovi, dětem a rodičům, že mi umožnili studium a plně mě v tomto rozhodnutí studovat podporovali. Manželovi a rodičům, že hlídali děti.

Dále bych chtěla poděkovat všem přednášejícím za přednášky, zvláště bych chtěla poděkovat za vynikající přednášky Mgr. Květě Slukové a PhDr. Janu Sochůrkovi, na které jsem se vždy těšila. A dále paní Radmile Björke za pomoc či radu, kdykoliv jsem se na ní obrátila s prosbou.

Také bych chtěla poděkovat svému zaměstnavateli, za jeho povolení k mému studiu a umožnění studijního volna. Dále svým spolupracovnícím, za mou častou nepřítomnost, kdy museli dělat mou práci.

Ještě jednou Všem děkuji.

Resumé

Tato práce pojednává o kriminalitě mládeže. Nejprve v teoretické části vymezuje pojmy mládež, nezletilý a mladistvý. Pak se zaměřuje na kriminalitu mládeže obecně, na vliv rodiny, školy a vrstevníků. V praktické části nás seznámí s druhy kriminalit a dále se bude zabývat vývojem kriminality v okrese Jablonec nad Nisou a podílem mládeže na ní. V závěru zhodnotí vývoj kriminality mládeže v okrese Jablonec nad Nisou a navrhne preventivní opatření

Kriminalita, mládež, mladistvý, nezletilý, dítě, provinění, zákon, delikventní jednání, vandalismus, krádež, násilí, parta, rodina, volnočasové aktivity, volný čas, škola, vrstevnická skupina, patologické hráčství, závislost, trest, prevence kriminality.

Resume

This work deals with juvenile criminality. First, the theoretical part defines the terms youth, child and adolescent. Then focuses on juvenile criminality in general, the influence of family, school and peers. In the practical part familiar us with the types of crime and will be addressed in the development of crime in the district of Jablonec nad Nisou and the proportion of youth in it. Finally will evaluate the development of juvenile criminality in the district of Jablonec nad Nisou and propose preventive measures.

Criminality, yoush, teeneger, infart, child, transgression, laro, offender act, vandalism, theft, violence, crew, family, free time activities, free time, school, peers group, gambling, envy, punishment, criminality prevention.

Resümee

Dieser Aufsatz behandelt die Frage der Jugendkriminalität. Im theoretischen Teil werden Begriffe Jugend, minderjährig, jugendlich erläutert. Weiter wird Kriminalität der Jugend im allgemeinen ins Visier genommen sowie der Einfluss von Familie, Schule und der Altersgenossen. Im praktischen Teil werden verschiedene Arten von Kriminalität bekannt gemacht, weiterhin dann mit der Entwicklung im Bezirk Jablonec nad Nisou und mit dem Anteil der Jugend daran. Zum Schluss wird die Entwicklung der Jugendkriminalität im Bezirk Jablonec nad Nisou bewertet und es werden Preventivmassnahmen vorgeschlagen.

Die Kriminalität, die Jugend, der Jugendliche, der Minderjährige, das Kind, das Verschulden, das Gesetz, delinquente Handlung, die Vernichtung, der Diebstahl, die Gewalt, die Bande, die Familie, Freizeittätigkeit, die Freizeit, die Schule, Grupe von Altersgenossen, pathologische Spielucht, die, Abhängigkeit, die Strafe, die Prävention von Kriminalität

Obsah:

1. Úvod.....	14
2. Teoretická část.....	16
2.1 Některé charakteristiky dětí a mládeže.....	17
2.1.1 Děti - nezletilci.....	17
2.1.2 Mladiství.....	18
2.2 Zákon o soudnictví ve věcech mládeže.....	19
2.3 Motivace delikventního jednání.....	20
2.4 Rysy a projevy trestné činnosti mládeže.....	21
2.5 Příčiny trestné činnosti mládeže a podmínky pro ni.....	26
2.5.1 Příčiny závislé na stavu společnosti a její patologii.....	26
2.5.2 Příčiny závislé na problémech spojených s dospíváním jedinců.....	27
2.5.3 Příčiny související s novými či staronovými jevy v současné společnosti.....	27
2.5.4 Podmínky kriminality mládeže.....	28
2.6 Nejvýznamnější vlivy na kriminalitu mládeže	30
2.6.1 Vliv rodiny.....	30
2.6.2 Vliv školy.....	32
2.6.3 Vliv vrstevnické party.....	34
2.7 Využití volného času.....	37
2.8 Druhy kriminality mládeže.....	38
2.9 Tresty udělované mládeži.....	40
2.9.1 Zákon o soudnictví ve věcech mládeže.....	40
2.9.2 Výchovná opatření.....	41
2.9.3 Ochranná opatření.....	42
2.9.4 Trestní opatření.....	42
2.10 Prevence kriminality mládeže.....	43
3. Praktická část.....	44
3.1 Rok 2003.....	46
3.1.1 Celková kriminalita mládeže.....	46
3.1.1.1 Celková kriminalita nezletilých.....	46
3.1.1.2 Celková kriminalita mladistvých.....	46

3.1.2	Násilná kriminalita mládeže.....	47
3.1.2.1	Násilná kriminalita nezletilých.....	47
3.1.2.2	Násilná kriminalita mladistvých.....	47
3.1.3	Mravnostní kriminalita mládeže.....	47
3.1.3.1	Mravnostní kriminalita nezletilých.....	48
3.1.3.2	Mravnostní kriminalita mladistvých.....	48
3.1.4	Majetková kriminalita mládeže.....	48
3.1.4.1	Majetková kriminalita nezletilých.....	48
3.1.4.2	Majetková kriminalita mladistvých.....	49
3.1.5	Ostatní kriminalita.....	49
3.1.5.1	Ostatní kriminalita nezletilých.....	49
3.1.5.2	Ostatní kriminalita mladistvých.....	49
3.1.6	Zbývající kriminalita.....	50
3.1.6.1	Zbývající kriminalita nezletilých.....	50
3.1.6.2	Zbývající kriminalita mladistvých.....	50
3.1.7	Hospodářská kriminalita.....	50
3.1.7.1	Hospodářská kriminalita nezletilých.....	50
3.1.7.2	Hospodářská kriminalita mladistvých.....	51
3.2	Rok 2004.....	51
3.2.1	Celková kriminalita mládeže.....	51
3.2.1.1	Celková kriminalita nezletilých.....	51
3.2.1.2	Celková kriminalita mladistvých.....	51
3.2.2	Násilná kriminalita mládeže.....	52
3.2.2.1	Násilná kriminalita nezletilých.....	52
3.2.2.2	Násilná kriminalita mladistvých.....	52
3.2.3	Mravnostní kriminalita mládeže.....	52
3.2.3.1	Mravnostní kriminalita nezletilých.....	53
3.2.3.2	Mravnostní kriminalita mladistvých.....	53
3.2.4	Majetková kriminalita mládeže.....	53
3.2.4.1	Majetková kriminalita nezletilých.....	53
3.2.4.2	Majetková kriminalita mladistvých.....	53
3.2.5	Ostatní kriminalita.....	54

3.2.5.1	Ostatní kriminalita nezletilých.....	54
3.2.5.2	Ostatní kriminalita mladistvých.....	54
3.2.6	Zbývající kriminalita.....	54
3.2.6.1	Zbývající kriminalita nezletilých.....	55
3.2.6.2	Zbývající kriminalita mladistvých.....	55
3.2.7	Hospodářská kriminalita.....	55
3.2.7.1	Hospodářská kriminalita nezletilých.....	55
3.2.7.2	Hospodářská kriminalita mladistvých.....	55
3.3	Rok 2005.....	56
3.3.1	Celková kriminalita mládeže.....	56
3.3.1.1	Celková kriminalita nezletilých.....	56
3.3.1.2	Celková kriminalita mladistvých.....	56
3.3.2	Násilná kriminalita mládeže.....	56
3.3.2.1	Násilná kriminalita nezletilých.....	57
3.3.2.2	Násilná kriminalita mladistvých.....	57
3.3.3	Mravnostní kriminalita mládeže.....	57
3.3.3.1	Mravnostní kriminalita nezletilých.....	57
3.3.3.2	Mravnostní kriminalita mladistvých.....	57
3.3.4	Majetková kriminalita mládeže.....	58
3.3.4.1	Majetková kriminalita nezletilých.....	58
3.3.4.2	Majetková kriminalita mladistvých.....	58
3.3.5	Ostatní kriminalita.....	58
3.3.5.1	Ostatní kriminalita nezletilých.....	59
3.3.5.2	Ostatní kriminalita mladistvých.....	59
3.3.6	Zbývající kriminalita.....	59
3.3.6.1	Zbývající kriminalita nezletilých.....	59
3.3.6.2	Zbývající kriminalita mladistvých.....	60
3.3.7	Hospodářská kriminalita.....	60
3.3.7.1	Hospodářská kriminalita nezletilých.....	60
3.3.7.2	Hospodářská kriminalita mladistvých.....	60
3.4	Rok 2006.....	60
3.4.1	Celková kriminalita mládeže.....	60

3.4.1.1 Celková kriminalita nezletilých.....	61
3.4.1.2 Celková kriminalita mladistvých.....	61
3.4.2 Násilná kriminalita mládeže.....	61
3.4.2.1 Násilná kriminalita nezletilých.....	61
3.4.2.2 Násilná kriminalita mladistvých.....	61
3.4.3 Mravnostní kriminalita mládeže.....	62
3.4.3.1 Mravnostní kriminalita nezletilých.....	62
3.4.3.2 Mravnostní kriminalita mladistvých.....	62
3.4.4 Majetková kriminalita mládeže.....	62
3.4.4.1 Majetková kriminalita nezletilých.....	62
3.4.4.2 Majetková kriminalita mladistvých.....	63
3.4.5 Ostatní kriminalita.....	63
3.4.5.1 Ostatní kriminalita nezletilých.....	63
3.4.5.2 Ostatní kriminalita mladistvých.....	63
3.4.6 Zbývající kriminalita.....	64
3.4.6.1 Zbývající kriminalita nezletilých.....	64
3.4.6.2 Zbývající kriminalita mladistvých.....	64
3.4.7 Hospodářská kriminalita.....	64
3.4.7.1 Hospodářská kriminalita nezletilých.....	64
3.4.7.2 Hospodářská kriminalita mladistvých.....	64
3.5 Rok 2007.....	65
3.5.1 Celková kriminalita mládeže.....	65
3.5.1.1 Celková kriminalita nezletilých.....	65
3.5.1.2 Celková kriminalita mladistvých.....	65
3.5.2 Násilná kriminalita mládeže.....	65
3.5.2.1 Násilná kriminalita nezletilých.....	65
3.5.2.2 Násilná kriminalita mladistvých.....	66
3.5.3 Mravnostní kriminalita mládeže.....	66
3.5.3.1 Mravnostní kriminalita nezletilých.....	66
3.5.3.2 Mravnostní kriminalita mladistvých.....	66
3.5.4 Majetková kriminalita mládeže.....	66
3.5.4.1 Majetková kriminalita nezletilých.....	66

3.5.4.2 Majetková kriminalita mladistvých.....	67
3.5.5 Ostatní kriminalita.....	67
3.5.5.1 Ostatní kriminalita nezletilých.....	67
3.5.5.2 Ostatní kriminalita mladistvých.....	67
3.5.6 Zbývající kriminalita.....	67
3.5.6.1 Zbývající kriminalita nezletilých.....	68
3.5.6.2 Zbývající kriminalita mladistvých.....	68
3.5.7 Hospodářská kriminalita.....	68
3.5.7.1 Hospodářská kriminalita nezletilých.....	68
3.5.7.2 Hospodářská kriminalita mladistvých.....	68
3.6 Vývoj kriminality mládeže v letech 2003 – 2007.....	69
3.6.1 Vývoj celkové kriminality mládeže.....	69
3.6.2 Vývoj násilné kriminality mládeže.....	69
3.6.3 Vývoj mravnostní kriminality mládeže.....	70
3.6.4 Vývoj majetkové kriminality mládeže.....	71
3.6.5 Vývoj ostatní kriminality mládeže.....	71
3.6.6 Vývoj zbývající kriminality mládeže.....	72
3.6.7 Vývoj hospodářské kriminality mládeže.....	73
4. Závěr.....	74
5. Seznam literatury.....	76

1. Úvod

Jako téma této bakalářské práce jsem si vybrala kriminalitu mládeže. Je to proto, že dle mého názoru je nutno této problematice věnovat zvýšenou pozornost. Děti a mládež jsou v současnosti rizikovou skupinou, kdy je nutná prevence kriminality s důrazem zaměřit se na mimoškolní aktivitu a na způsob využití volného času dětí a mládeže.

Dvořáček uvádí že, mládež je součástí společnosti, která výrazně svým vnějším chováním odráží stav morálky dospělých (a to především takových projevů morálky, které nejsou prezentovány dospělými veřejně). V chování mládeže se odráží jak působení společnosti na ni v širším slova smyslu, tak i působení rodičů a dalších blízkých dospělých osob, formujících mládež sociálními vztahy a tlaky ať pozitivně, či negativně, vědomě, či nevědomě, přímo, či nepřímo, tedy zprostředkovaně. V současném společenském klimatu však uvědomění si takových souvislostí velmi často chybí. Mládež je vykreslována spíše jako samostatná skupina, která nám byla „nadělena“, s níž musíme něco udělat, protože je z pochopitelných důvodů problémová.¹

Proto každý stát, jak uvádí Novotný, chce-li se chovat zodpovědně z hlediska budoucího vývoje kriminality, musí věnovat trvalou a soustředěnou pozornost formám a projevům sociálně patologických jevů u dětí a mladistvých, protože právě ve věku od 6 do 18 let začínají ty „nejperspektivnější“ kriminální kariéry. V uvedeném období je také zásah do dosud nezralé osobnosti nejvhodnější a společensky nejvíce žádoucí a je současně preventivním opatřením proti pozdější kriminalitě těchto osob a proti recidivní trestné činnosti vůbec.²

¹ DVOŘÁČEK, Zdeněk, et al., *Aktuální poznatky z činnosti služby kriminální policie a vyšetřování na úseku mládeže: Sborník příspěvků z kurzu k problematice mládeže, který se konal dne 25.1.2007 v Policejní akademii ČR v Praze*, Praha 2007, s.13

² NOVOTNÝ, Oto, ZAPLETAL Josef, et al., *Kriminologie*, Praha 2004, s. 126 -377

2. Teoretická část

Nejprve je nutné zabývat se otázkou, kterou věkovou kategorii označujeme pojmem mládež a kdy můžeme hovořit o kriminalitě mládeže. Jde o trestnou činnost mladistvých osob, tedy těch, které v době spáchání trestného činu či přečinu dovršily patnáctý rok věku a nepřekročily osmnáctý rok. Trestná činnost těchto osob tvoří jádro kriminality mládeže. Kriminalitu mladistvých považujeme pouze za jednu část kriminality mladé generace, do níž řadíme ještě trestnou činnost dalších dvou věkových skupin mládeže. Nejmladší věkovou skupinu mládeže představují děti do 15 let věku, které porušují společenské zájmy chráněné právními předpisy způsobem, který je trestně postižitelný, pokud by je spáchaly osoby starší 15 let. Řadíme sem děti ve věku 6 – 15 let. Jedná se o významnou dětskou kriminalitu neboli prekriminalitu. Třetí významnou věkovou skupinu tvoří tzv. mladí dospělí, kam z hlediska kriminologie řadíme osoby od 18 do 25 let. Orgány činnými v trestním řízení je sledována kriminalita mladých lidí ve věku od 18 do 30 let. Vychází se zde ze skutečnosti, že se jedná o relativně mladé lidi, jejichž vývoj nebyl zcela ukončen v oblasti mentálního ani fyzického dospívání.

Každá z těchto skupin má svoje zvláštnosti a vlastní specifiku vývoje sociálně psychologických rysů. Dané rysy a vlastnosti nezletilců, mladistvých a mladých dospělých mají vliv na charakter kriminogenních faktorů, na psychologii trestných činů, na dynamiku a strukturu protispolečenského jednání.

Pro potřebu této bakalářské práce jsou do pojmu „mládež“ zařazeny děti a mladiství. Pojmu „mladá generace“, kam spadají děti, mladiství i mladí dospělí, se již nebudeme věnovat.

2.1 Některé charakteristiky dětí a mládeže

2.1.1 Děti - nezletilci

U věkové kategorie 6 – 15 let je spodní věková hranice určena počátečním obdobím, v němž jsou registrovány první příznaky jednání dětí, které jsou v rozporu se společenskými pravidly a normami a které mají charakter určitého provinění. Již mezi 6-8 rokem jsou však registrovány i případy jednání, které, kdyby byly páčány po dovršení 15

let, byly by hodnoceny jako trestné činy. Horní věkovou hranicí pak tvoří věková hranice trestní odpovědnosti.

Nikl uvádí, že většina dětských provinilců se dostává do rozporu se zákonem okolo 12 let. U těchto dětí se výrazně projevuje vliv rodinného prostředí. Právě dětská delikvence úzce souvisí se škodlivým výchovným prostředím v některých rodinách. Důležitým předpokladem správného vývoje osobnosti dítěte je úplnost rodiny, i když samostatný fakt úplnosti rodiny není ještě zárukou kvality výchovného prostředí dítěte.

K vlivu rodiny a rodinného prostředí se s přibývajícím věkem stále intenzivněji připojuje prostředí školy a všechny jeho antikriminogenní a kriminogenní vlivy. Je zřejmé, že pokud dochází k narušování jednoty výchovy ve škole i v rodině, může být negativně ovlivněna celková orientace mladého jedince. Tato skutečnost má o to větší význam, že právě ve věku kolem 12 let se zvláště výrazně projevují všechny kladné i záporné rysy charakteru mladého člověka. Dítě v tomto věku je již obeznámeno s pravidly chování ve škole i ve společnosti, se základními vztahy v kolektivu spolužáků, s požadavky učitelů a se školními povinnostmi. Vytváří si základní vztah ke společnosti, a pokud je v tomto období dítě negativně ovlivňováno ze strany rodičů, učitelů, vychovatelů, spolužáků či odjinud, může to rozhodující měrou negativně ovlivnit celý socializační proces a veškeré jeho další jednání.

Jedním z nejrozšířenějších a nejzávažnějších negativních jevů u nezletilců je záškoláctví, kterým děti obvykle řeší problémy při zvládání náročné učební látky, konflikty s rodiči, učiteli nebo spolužáky. Volný čas, který dítě získalo na úkor školní docházky, zpravidla využívá bez jakékoliv kontroly ze strany rodičů i školy, což vytváří podmínky pro vznik dalšího nežádoucího jednání jako je potulování, požívání alkoholických nápojů, nealkoholové toxikomanie, výtržnosti, drobné krádeže apod.

Celý komplex těchto kriminogenních vlivů je navíc doplňován některými sociálními a biologickými zvláštnostmi této věkové kategorie. Jde zejména o zvýšený vliv rodiny a vychovatelů. U delikventních osob se často projevuje nedostatečný citový rozvoj, není ještě dostatečně rozvinuta schopnost přiměřeně hodnotit vztahy okolního světa a konkrétní situace, někdy chybí schopnost rozpoznat škodlivost svého jednání a posoudit jeho možné následky. V prepubertálním a pubertálním období k těmto jevům přistupují

ještě problémy spojené s fyzickým a psychickým zráním, projevuje se zřejmá citová labilita a zranitelnost.³

2.1.2 Mladiství

15-18 letí mladiství, tvoří věkovou skupinu, která prochází rozhodujícím obdobím začleňování do společnosti. Vedle rodiny a školy se na formování osobnosti začínají stále intenzivněji podílet i další činitelé (masmédia, vrstevníci apod.).

Nikl uvádí že, z kriminologického hlediska mají význam takové specifické rysy, jako je nedostatek životních zkušeností, neumění správně hodnotit životní situace, falešné pojmání kamarádství, sklon k napodobování, tendence dokázat svoji odvahu. Mladí lidé obtížněji uznávají kompromisy, mají sklon k negativismu a kritičnosti, projevuje se také zvýšený radikalismus, často chybí konkrétní představa o vlastním místu ve společnosti.

Všechny tyto vnější projevy charakterizují skutečnost, že mladistvý sice již dosáhl hranice trestní zodpovědnosti a soud mu tedy za jeho jednání může uložit trest, jeho osobnost však není plně zformována a není ukončen ani proces socializace.

Velmi negativním momentem u mladistvých je vysoký podíl alkoholu a ostatních drog na páčání trestné činnosti. Další podstatnou skutečností je úzká souvislost trestné činnosti a recidivy trestné činnosti. Nejvyšší počty trestných činů páchaných mladistvými jsou trvale zjišťovány ve velkých městech a průmyslových aglomeracích, což souvisí se značnou koncentrací populace, velkou migrací, anonymitou prostředí a oslabením sociální kontroly. Závažnou skupinou negativních vlivů, které mohou vést k trestné činnosti mladých lidí, jsou problémy, nedostatky a chyby současné společnosti (úplatkářství, korupce, okrádání spotřebitelů atd.).

Ve věku 15 – 18 let se výrazně zmenšuje vliv rodiny a školy a do popředí vystupuje vliv vrstevníků. Značný kriminogenní vliv má nevhodné využívání volného času. Uplatňují se i negativní vlivy, které souvisejí s nízkou úrovní výchovné práce v některých školách, učilištích, výchovných ústavech pro děti a mládež. Vliv mají také nedostatky v nedůsledné realizaci systému prevence trestné činnosti.

Při celkovém pohledu na strukturu trestné činnosti dětí a mládeže se projevují u jednotlivých věkových kategorií některé odlišnosti. U 6 – 15 letých dětí se snižuje věk, kdy

³ NIKL, Jaroslav, *Sociálně patologické jevy u dětí a mládeže se zaměřením na jejich prevenci*, Praha 2000, s. 87-88

přicházejí do konfliktu s normami společnosti, stoupá agresivita, zjišťujeme hlavně tendenci páchaní majetkové trestné činnosti, u 15 – 18 letých se již objevuje i násilná a mravnostní trestná činnost, zaznamenáváme negativní vliv alkoholu a toxických látek, charakteristické je páchaní trestné činnosti ve skupinách.⁴

2.2 Zákon o soudnictví ve věcech mládeže

Trestnou činností mládeže se zabývá Zákon č. 218/2008 Sb. o soudnictví ve věcech mládeže, který nabyl účinnosti dne 1.1.2004. Tento zákon významně mění a doplňuje dosavadní českou právní úpravu sankcionování mládeže a řízení ve věcech mladistvých. Zabývá se i postihem delikventních projevů dětí, neboť podíl dětí a mladistvých na celkové kriminalitě vyvolává již delší dobu pozornost a znepokojení.

V ustanovení §1 tohoto zákona je upraven účel zákona, který podle důvodové zprávy k návrhu zákona záleží v tom, že mládež je základní skupinou, na kterou je třeba zaměřit pozornost celé justice i společnosti tak, aby každý z této skupiny, kdo se dopustil protiprávního jednání, ať už jde o mladistvého nebo dítě mladší patnácti let, byl projednán podle tohoto zákona, aby podle svých sil a schopností přispěl k odčinění újmy vzniklé jeho protiprávním jednáním, aby mu bylo uloženo vhodné a přiměřené opatření a v konečném důsledku našel společenské uplatnění odpovídající jeho schopnostem a rozumovému a mravnímu vývoji.

Zákon o soudnictví ve věcech mládeže se v důvodové zprávě hlásí k filozofii tzv. restorativní (obnovující) justice zaměřené do budoucnosti. To je rozdíl od stávajícího systému, který se orientuje ke spáchanému trestnému činu a okolnostem, jež zde byly v době jeho spáchání.⁵

2.3 Motivace delikventního jednání

Večerka popisuje motivace k delikventnímu jednání, které mohou být různé:

⁴ NIKL, Jaroslav, *Sociálně patologické jevy u dětí a mládeže se zaměřením na jejich prevenci*, Praha 2000, s. 87-88

⁵ JELÍNEK, Jiří, MELICHAROVÁ, Dita, *Zákon o soudnictví ve věcech mládeže s poznámkami a judikaturou*, Praha 2004, s. 3-5 .

- a) Mladiství mají malé právní vědomí či představu, proto si myslí, že je možné brát právo do svých rukou.
- b) Mladiství jsou často frustrováni nemožností užívat některé majetkové statky. V těchto situacích jsou někteří zvláště citliví na situaci, ve které jim majetnější nechtějí věci půjčovat, což si často vykládají jako vytahování, výsměch a do jisté míry i provokaci. Agresivní reakce se ovšem váží i na jistou osobnostní – vrozenou či nesprávnou výchovou získanou – nevyváženost a impulzivitu mladistvého.
- c) Trestné činy majetkové povahy mají také zvláštní skupinu, kterou tvoří případy, kdy se obětí útoku stávají blízcí rodinní příslušníci nebo lidé, kteří žijí s obžalovanými ve společné domácnosti.
- d) V některých případech lze nalézt prvky „zhrzené lásky“. Mladí lidé často velmi afektovaně prožívají své první milostné zkušenosti, jejich mladický – a často ne zcela odpovědně prožívaný - vášnivě emotivní vztah se často změní ve stejně prožívanou nenávist v případě jeho ukončení. Trestní řízení se pak stává prostředkem neformálního či formalizovaného nátlaku. Setkáváme se například s nebezpečím nařčení z pohlavního zneužívání nebo využití trestního práva k různě dobře maskované pomstě.
- e) Motivace k delikventnímu jednání má často svůj skupinový a partnerský podtext, znaky jistého „boje o místo na slunci“. Pod vlivem boje o svou čest a pozici ve skupině jsou mladiství ochotni podstoupit mnohé, často i věci, které by je bez diváckého zájmu skupiny vrstevníků nebo bez přítomnosti partnerky ani nenapadly.
- f) V pozadí trestné činnosti mladistvých stojí velmi často také nuda a nestrukturovaný volný čas spojený s potřebou se odreagovat. Mladí lidé pak vymýšlejí různé „kratochvíle“, které jsou na pomezí hry, dobrodružných představ a touhy po volných finančních prostředcích.

Také skupinovost je často uváděna, jako zásadní charakteristika závadového jednání mládeže a přímo i trestné činnosti dětí a mladistvých. Dokonce je možné tvrdit, že „samostatně operující“ mladistvý delikvent je spíše zvláštností; naopak dvojice a zejména větší skupiny jsou typickou strukturou. Skupiny ještě nebývají organizované a nemají hierarchizovanou podobu, tak jak to známe u skupinové trestné činnosti dospělých. Pro mládež jsou spíše obvyklé party, které vyznávají určité společné hodnoty, společně tráví volný čas a pro své aktivity také někdy asociálním způsobem získávají finanční prostředky.

Závažným problémem a to nejen u kriminální scény mladistvých je i skupinové zneužívání toxických látek a jejich rozšiřování mezi další mladistvé. Společná toxikomanická dobrodružství se stávají pro mladistvé centrálním zájmem společných aktivit, přičemž nejde jenom o společný abúzus toxických látek, ale i o celý konglomerát alternativního životního stylu.⁶

2.4 Rysy a projevy trestné činnosti mládeže

Pokud jde o typické rysy a projevy trestné činnosti mladých lidí, uvádí Novotný, že je jedním z nich nedostatečná plánovitost přípravy trestného činu. Páchají skutky většinou bez promyšlené dlouhodobější přípravy. O tom svědčí náhodnost místa, na kterém byl trestný čin spáchán, použití nevhodných nástrojů či potřeb pro získání či ukrytí lupu, volba špatného času pro provedení deliktu, nedokonalá konspirace a zastření stop. V neposlední řadě sem patří touha pochlubit se svými činy na veřejnosti či ve společnosti vrstevníků, což mnohdy vede k jejich dopadení. Mladí pachatelé se často nechávají svést náhle vzniklou situací či podnětem, nepřemýšlí o možném nebezpečí, mnohdy u nich hraje roli touha po dobrodružství a soutěživost, snaha prověřit si své síly a dovednosti. Trestná činnost se pak stává určitým osvědčením obratnosti, mrštnosti, rychlosti či schopnosti jednat v zátěžových situacích, sebezpotvrzením“soběstačnosti“ a symbolem sebezprosažení ve společnosti.

Kriminalita mladých pachatelů obsahuje často rysy vývojového stadia mladého člověka. Objektem zájmu či předmětem útoku se stávají hlavně věci atraktivní pro mladé lidi, věci, které jsou módní či důležité k naplňování určitého životního stylu. V současnosti se stále více a více otevírají v materiální oblasti nůžky mezi nabídkou a finančními možnostmi. Na jedné straně existuje velká, stále se obměňující nabídka hmotných statků (doprovázená tlakem reklamy a vrstevnických standardů), na druhé straně je stále obtížnější obstarat dostatečné množství legálních finančních prostředků na jejich legální získání. Potencionální pachatelé nejsou často schopni odolat lákadlům pro ně momentálně legálně nedosažitelných věcí a uchylují se k prostředkům nelegálním, jako jsou krádeže dopravních prostředků či jejich vybavení, alkoholu, cigaret, léků, módního oblečení, zbraní, počítačů apod.

U mladých pachatelů se také často setkáváme s použitím brutálního násilí vůči osobě či věci. Vyšetřovatelé takových trestných činů jsou často konfrontováni s případy,

⁶ VEČERKA, Kazimír, et al., *Mladiství pachatelé na prahu tisíciletí*, Praha 2002, s. 60-64

kdy samotná hodnota odcizeného zboží je neúměrně nízká v porovnání se škodou způsobenou při vloupání do objektu, aut atd. Podobně mladí pachatelé užívají neadekvátního násilí vůči postiženým, svou nejistotu přehlušují bezúčelovou agresí a při zastírání trestných činů si počínají velmi brutálně. Velmi často se ukazuje, že např. samotné provedení loupežného jednání je pro pachatele důležitější než zisk, který z tohoto počínání vzešel. Pachatel se snaží potvrdit si své schopnosti, prosadit se, přinutit někoho, aby jej poslouchal či aby se ho bál, chce zažít dobrodružství, chce získat uznání ve vrstevnické skupině.

Stále častěji je majetková trestná činnost také spojena s potřebou mladistvých toxikomanů získat si prostředky na drogu. Mladý člověk, který se stal závislým na návykových látkách, se dostává do bludného kruhu, který ho vede ke stále dalšímu a dalšímu získávání značných finančních prostředků za každou cenu. Bývá povolný a snadno manipulovatelný, stává se tak součástí zločineckého podsvětí překupníků a nelegálních distributorů, kteří pravidelně od mladých zlodějů vykupují hluboce pod cenou odcizené předměty a zároveň zprostředkovávají přísun drogy. Takto se v současné době mladí lidé stále více zapojují i do kriminality dospělých. Mládež (zvláště trestně neodpovědné děti) se tímto způsobem stále častěji účastní trestné činnosti organizovaných zločineckých skupin, slouží např. jako tipaři, hlídkaři při trestné činnosti dospělých či jako realizátoři zločinného záměru, a to zvláště tam, kde je nebezpečí odhalení trestného jednání pro dospělé pachatele zvláště velké.

Přesun od pozitivní činnosti k negativní bývá u mladých lidí mnohdy pozvolný a nenápadný. Často se stává, že určitý pozitivní způsob trávení volného času je ve svém pokročilém stádiu natolik finančně náročný, že motivuje mladé lidi k získání „doplňkového zdroje“ prostředků pro uskutečňování náročnějších cílů v oblasti jejich zájmů, ty pak jsou hledány v nelegální činnosti nejrůznějšího druhu. Nedostatečný dozor rodičů či jiných vychovatelů nad finančními prostředky dětí pak umožňuje, aby mladý člověk stále více zabředal do zločinného způsobu života, a není-li včas odhalen orgány činnými v trestním řízení, může se stát jeho životní situace objektivně bezvýchodnou.

Trestná činnost je výrazně spojena s potřebou mladých lidí prožívat svůj volný čas ve skupině vrstevníků. Sdružování do přátelských skupin je přirozená potřeba mladých lidí. Skupina vrstevníků napomáhá mladým lidem akcelarovat pozitivní, bohužel ale i negativní, osobnostní charakteristiky, dotvářet jejich osobnost v sociálním poli. Jak jsme

již uvedli, antisociální činnost mladých pachatelů je ve velkém množství případů páchána ve skupinách nebo alespoň ve dvojicích. Nejedná se většinou o velké organizované party s pevnou hierarchickou strukturou, ale spíše o skupiny vrstevníků, kteří se znají z místa bydliště, školy, internátu či pracoviště nebo na základě společně sdíleného zájmu ve volném čase. U této mládeže získává trestná činnost mnohdy nádech určitého druhu zábavy či soutěživosti, zaplňování přebytečného volného času, potřeby „realizovat se“ a kompenzovat neúspěchy či frustrující situace všedního dne. Skupinová soudržnost pak ovšem bývá mnohdy postavena na vymezení vnějšího nepřítele a na boji s ním, což má často fatální důsledky.

Trestná činnost jedince probíhá v delikventní skupině odlišně než při individuálním páchání trestného činu. Skupina znásobuje možnosti jedince, odpovědnost skupiny se přesouvá na vůdce či inspirátora nebo zcela zaniká pod vlivem kolektivního rozhodnutí, zábrany vůči sociálně patologickým činnostem se rozplývají, pod tlakem skupiny jsou realizovány impulzivní, nedomyšlené nápady apod. Skupina vytváří rámec pro soutěživé jednání, umožňuje jedinci zalíbit se ostatním nebo na sebe upozornit.

Mladí lidé často páchají trestnou činnost také pod vlivem určitých asociálních či antisociálních módních životních stylů. Z hlediska kriminální kariéry mladého člověka jsou zvláště nebezpečné takové vzory chování, jež uvádějí mládež do různých druhů závislostí. Pro delikventní mládež je toto nebezpečí obzvláště velké a příznačné, neboť nedozrálí jedinci nedovedou často posoudit dlouhodobost následků experimentování s asociálním chováním, které se postupně mění v psychickou či dokonce fyzickou závislost, závažně determinuje možnosti jejich budoucího života. Alkoholismus, nealkoholová toxikomanie, gamblerství, experimentování s členstvím v některých sektách, prostituce, enormní závislost na spotřebě a jinak nezřízený život zbavený lidských rozměrů stojí velmi často u kořenů kriminality mladé generace. V současnosti se mládež stále více zapojuje do výroby a distribuce psychotropních látek.

Objevují se i signály, že mnozí mladí lidé se stávají obětí tzv. „virtuální reality“, která je jim zprostředkovávána masmédií a ještě výrazněji počítačovými hrami. Svět moderních pohádek, který ovšem postrádá etické hodnoty pohádek tradičních, formuje a deformuje názory vyvíjejících se jedinců na to, co je a není morální či právní, co se dělá, jaký je opravdový život. Jsou postaveny na postupech, které využívají agrese jako běžný a akceptovatelný prostředek lidské komunikace, kdy podvodné a příživnické chování je

chápano jako přijatelný způsob života jedince ve společnosti, navozují se pocity, že deformované mezilidské vztahy jsou běžné. Psychologové upozorňují, že zejména mladí lidé přebírající své životní zkušenosti z počítačových her, přestávají rozlišovat mezi realitou a fikcí, aplikují různá asociální pravidla těchto fiktivních světů na poměry běžného života. Základní problém působení virtuální reality spočívá v tom, že mladý jedinec je často v přímé interakci pouze s programem svého počítače, nedostává však zpětnou společenskou a lidskou vazbu. Neuvědomují si, že se v běžném životě nelze jedním kliknutím vrátit zpět a opravit svou chybu. Tyto chyby pak bývají v běžném životě často tragické.⁷

Dle Jedličky je nutno pro řešení nepříznivého stavu ve vývoji kriminality dětí a mládeže je nutno plně respektovat skutečnost, že zásadní vliv na formování osobnosti dítěte má rodina. Pokud ta neplní svoji funkci, tak dítě zpravidla strádá, prožívá zklamání. Uspokojování jeho potřeb bývá ohroženo. V důsledku toho může mít problémy s orientací v mezilidských vztazích, může prožívat nedůvěru v sebe sama, může pochybovat o svých schopnostech a dovednostech. Takový jedinec zpravidla neumí čelit déletrvajícím neúspěchům a stresu, neumí přijímat odpovědnost za své chování. Vytváří si svůj vlastní svět s odpovídajícím systémem hodnot. Na základě tohoto stavu se u něj v důsledku spíše negativních životních zkušeností může vyvíjet nenávist a agresivita.

Děti, jejichž potřeby nejsou dostatečně uspokojovány, nebo které naopak dostávají od rodičů vše, co chtějí, aniž by pro to musely cokoli udělat, mívají často vážné problémy v komunikaci se svým sociálním okolím, chybějí jim základní životní jistoty a pozitivní vzory. Těžko se, především v období dospívání, orientují v sociálních situacích, nedomýšlejí důsledky svého chování, bývají zranitelné a sociálně nevyzrálé. Jejich prožívání bývá často spojené s prázdnotou, beznadějí a rovněž i s permanentní nudou. Snahy o únik z takto depresivně laděného vnitřního světa mohou mít pro ně nepříznivé důsledky. Zpravidla náhoda rozhoduje o tom, jestli začnou užívat drogy, páchat trestnou činnost, seberealizovat se v projevech davové agresivity nebo zda zvolí jinou formu sebedestruktivního chování.

Pro nezletilé a mladistvé jedince, sociálně dezorientované a citově deprivované z rodinného prostředí, v němž vyrůstají, bývá často jedinou nadějí škola. Lépe řečeno osobnostně vyzrálý a odborně erudovaný pedagog motivovaný pomoci svým žákům.

⁷ NOVOTNÝ, Oto, ZAPLETAL Josef, et al., *Kriminologie*, Praha 2004, s. 382-389

Pedagog, jenž je ochotný tyto děti vyslechnout, který jim dokáže přijatelným způsobem poradit a nasměrovat je k takovému životnímu stylu, co dá jejich životu smysl. Člověk, který je naučí vážit si sebe sama, uvědomit si svoji hodnotu, který dokáže odolávat různým formám závislosti a sebestrukce.⁸

2.5 Příčiny trestné činnosti mládeže a podmínky pro ni

Dvořáček rozlišuje příčiny a podmínky trestné činnosti mládeže na:

- a) Příčiny závislé na stavu společnosti a její patologii.
- b) Příčiny závislé na problémech spojených s dospíváním jedinců.
- c) Příčiny související s novými či staronovými jevy v současné společnosti.
- d) Podmínky kriminality mládeže.

2.5.1 Příčiny závislé na stavu společnosti a její patologii

Tyto příčiny lze v rámci společenských změn ovlivňovat více a tak i hromadně regulovat kvantitu kriminálních jevů páchaných mládeží.

Jedná se o tyto základní okruhy příčin :

a) Negativní vliv rodiny a neplnění rodičovských povinností

- demoralizující rodinné prostředí
- nesprávné výchovné metody
- vliv rozvodů
- protispolečenské názory

b) Nedostačující a nesprávné působení mikroprostředí

- ve školní výchově
- ve výchově na pracovišti
- anonymita životního prostředí

⁸ JEDLIČKA, Richard, et al., *Děti a mládež v obtížných životních situacích: Nové pohledy na problematiku životních krizí, deviací a úlohu pomáhajících profesí*, Praha 2004, s. 321-323

c) Problém volného času

- vytváření závadových skupin mládeže
- alkoholová a nealkoholová toxikomanie
- sexuální nevázanost
- nezaměstnanost mládeže

d) Negativní působení kulturních a ideologických vlivů

- kulturní instituce a hromadné sdělovací prostředky
- ideologické vlivy

e) Neúčelnost opatření státu

- malá účinnost nápravných opatření
- schopnost a možnost státní správy vyčlenit síly a prostředky
- úroveň právního vědomí

2.5.2 Příčiny závislé na problémech spojených s dospíváním jedinců

Jde o jedince s poruchami chování podmíněnými pubertální a adolescenční nevyrovnaností, s projevy generačního osamostatnění, vzdoru, individuálními zvláštnostmi osoby a osobnosti jedinců, podmíněnými geneticky, chorobou nebo duševní poruchou, včetně mentální retardace, poruchy socializace jedince jako výsledku působení závadového primárního sociálního prostředí, včetně pozdějšího závadového působení referenční skupiny, důsledky alkoholismu nebo drogové závislosti atd. Tyto příčiny lze odhadovat jen hlubším pohledem na osobnost nedospělého delikventa a způsob jeho utváření, jejich výskyt je součástí lidského generačního vývoje. Plošné odstranění těchto příčin není možné a ovlivnit je lze relativně zřídka, především pak individuálním přístupem, jehož dostupnost pro co největší skupinu mladých delikventů je nezbytným příspěvkem společnosti k prevenci kriminality.

2.5.3 Příčiny související s novými či staronovými jevy v současné společnosti

- a) Prohlubující se neschopnost mladých lidí odložit uspokojení svých potřeb na pozdější dobu nebo se některých potřeb vzdát.

- b) Potřeba prosadit se ve skupině vrstevníků.
- c) Strach z vlastní nedostačivosti, neúspěchu, nápadné odlišnosti od vrstevníků.
- d) Podrobení se diktátu současné módy asociálních či antisociálních životních stylů, touha po okamžitém a bezpracném zisku.
- e) Nákladnost současného životního stylu mládeže: mobilománie, značkové oděvy, drahá auta, stravování v určitých podmínkách s výběrem určitých jídel a nápojů, nákladné sportovní aktivity, včetně adrenalinových, cestování, zábava.
- f) Dřívější zahajování sexuálního života a promiskuitní přístup k sexu.
- g) Snaha napodobit životní styl celebrit, životní styl pro obyčejného smrtelníka nedosažitelný jinak než ziskuchtivostí motivovanou kriminalitou.
- h) Nekritičnost k vlastnímu chování, pocit nudy, zášť na rodiče kvůli jejich neschopnosti zabezpečit příznivé podmínky pro život potomků.

2.5.4 Podmínky kriminality mládeže

Vyjmenované příčiny jsou často v přímé souvislosti s podmínkami, jež vytvářely vhodné klima pro rozšiřování kriminality vůbec a kriminality mládeže zvlášť.

Mezi některými příčinami a podmínkami nelze ani vymezit hranici:

- a) „Staří příliš hřeší“ a sami svoji generaci odsuzují jako selhavší.
- b) Zmatení hodnot v dnešní společnosti a jejich hierarchie oproti době předchozí spolu s radikálním sociálním a majetkovým rozvrstvením společnosti se kterým se nikdo z těch chudších nechce smířit.
- c) Radikální změny v přístupu k výchově, k zacházení s dětmi a mladistvými veřejně prezentované jako jediné správné, aniž by větší část společnosti je vnitřně přijala.
- d) Opovrhování životním stylem určeným pracovním zařazením člověka ve společnosti. K majetku lze přijít dle mínění mnohých jen dědictvím, výhrou, sňatkem, v TV soutěži, šťastnou náhodou, nikoliv prací.
- e) Neúcta k dovednostem a znalostem starších a přecenění dovedností mládeže.
- f) Rozsáhlá a svým provedením a ve svých důsledcích často nedomyšlená a společenským podmínkám neodpovídající dekriminlizace a depenalizace delikvence mládeže.

- g) Médii preferované omlouvání kriminálního jednání mládeže jejím věkem, svádění viny za jejich prohřešky na dospělé, zdůraznění mládí jako obecného pardonu pro asociální a antisociální jednání.
- h) Podléhání kliše: mládež musíme vychovávat, a ne trestat (míněno abstraktně, že vychovávat musí společnost a výchova je pojímána jako neurčité jednání neurčitých institucí a osob, nikoliv že vychovávat musíme my, a to dokonce vlastní děti). Dalším kliše je, že trest má jen negativní dopad na mládež.
- i) Výchova bulvárním tiskem medializovanými příklady k egoismu.
- j) Kult násilí v médiích, digitálních hrách, na skutečných sportovních hromadných akcích, některých hudebních produkcích, společnostmi tolerované násilí při projevech nesouhlasu s některými politickými jevy, při řešení jednoduchých mezilidských konfliktů, domácí násilí, šikana.
- k) Vysoký společenský status zajišťuje majetková úroveň jedinců, jejich mocenské postavení nebo postavení celebrity.⁹

2.6 Nejvýznamnější vlivy na kriminalitu mládeže

2.6.1 Vliv rodiny

Asociální či antisociální projevy mladého člověka mají dle Novotného závažnou souvislost s poruchami rodinného prostředí. Obecně lze konstatovat, že nestabilní rodinné zázemí vyvábí rizikové předpoklady kriminální kariéry dítěte. Orientační rodina jako celek i působení jednotlivých členů sehrává totiž významnou úlohu při primárním formování jedince. Při socializaci dítěte má těžko zastupitelnou roli nejen matka dítěte, ale i otec. Podobně absence sourozenců či prarodičů má pro vývoj jedince zásadní význam.

Rodina je obvykle prvním sociálním prostředím a systémem, se kterým se dítě setkává. Proto je nesmírně důležité, jakou kvalitu tato rodina má, do jaké míry je schopna přiměřeně zajistit s věkem měnící se fyzické a duševní potřeby dítěte, rozvíjet jeho vrozené schopnosti a tlumit negativní sklony. Dítě má již od narození potřebu být ochraňováno, být stále v dosahu rodičů a separace od nich mu působí značná traumata. Přeje si mít své stálé

⁹ DVOŘÁČEK, Zdeněk, et al., *Aktuální poznatky z činnosti služby kriminální policie a vyšetřování na úseku mládeže: Sborník příspěvků z kurzu k problematice mládeže, který se konal dne 25.1.2007 v Policejní akademii ČR v Praze*, Praha 2007, s. 8-17

a stabilní rodinné zázemí, jistotu vazeb, hodnot a rolí. Dítě se postupně učí především pozorováním a napodobováním projevů rodičů, přebírá, v prvním období zcela nekriticky, jejich normy a hodnoty, způsoby řešení konfliktů či zastávání rolí. Chybné informace či nevhodné postoje a činy pak výrazně poškozují mladého jedince, neboť hluboce deformují jeho poznání.

Vývoj dítěte bývá spojován s konstelací emotivně vřelého a stabilního rodinného zázemí, jež je kombinováno s otevřeností vůči vnějšímu světu. Tento výchovný postup by se měl na hranici dospělosti projevit u mladého člověka určitou vyvážeností mezi domácím a vnějším světem, což znamená, že pobyt mimo domov je zářimován těšením se na návrat a pobyt doma by měl mít perspektivu těšení se na aktivity ve vnějším světě.

Nepřítomnost mužského či ženského vzoru je často spojována s neadekvátním sociálním vývojem mladého člověka, neboť málokdy se osamocenému rodiči daří suplovat roli chybějící rodičovské postavy. Dokonce lze říci, že mnohá delikventní kariéra dětí je významně spjata se ztrátou rodiče.

V anamnézách mladých pachatelů se obecně zjišťuje, že jejich život v rodině byl z různých důvodů neradostný. Při konfliktním soužití rodičů nebo při jejich rozchodu se dítě mnohdy stává přítěží, ať již z hlediska materiálního, psychického či sociálního. Výchovné prostředí se tak stává abnormálním, výchovné styly rodiče mají tendenci sklouzávat do extrémních a nepevných poloh.

Mladý jedinec se buď dostává do role nemilovaného, odstrkovaného a přehlíženého dítěte, nebo dítěte nezdravě ochraňovaného, hýčkaného a emočně přetěžovaného, používaného nejednou jako prostředek citového vydírání druhého partnera. V obou případech dítě brzy vytyší, že v rodině není něco v pořádku, snaží se na sebe strhnout pozornost nebo naopak se vymanit ze superprotektivního vlivu rodiče.¹⁰

Matoušek upozorňuje, že obraz rodiny, z nichž pocházejí delikventní mladiství, se v posledních desetiletích pomalu mění. Novějšími výzkumy je stále potvrzováno, že zanedbávání, případně týrání dětí v rodinách dramaticky zvyšuje pravděpodobnost, že se tyto děti během dospívání dostanou do konfliktu se zákonem.

V dnešní době je ovšem nejpřekvapivějším trendem nárůst kriminality u mladistvých, kteří žijí v úplné, stabilní rodině. Přestože dítě může vyrůstat v rodině, v níž jsou přítomni oba rodiče, v dostatku, v příjemném a vývoj podněcujícím prostředí. Rodiče

¹⁰ NOVOTNÝ, Oto, ZAPLETAL Josef, a kol., *Kriminologie*, Praha:2004, ASPI, 2.vyd., s. 389-392

se vůči němu nemusejí chovat násilně či výslovně odmítavě, přesto dítě může v podstatném smyslu přicházet zkrátka, jeho elementární psychické potřeby nemusejí být naplněny, dítě může být subdeprivované. Dítě může vyrůstat v rodině příliš benevolentní, nebo příliš kritické, může být zapleteno do rodičovských konfliktů takovým způsobem, že se za ně cítí odpovědné, může být tlačeno rodiči do výkonů, pro které mu chybí schopnosti, může být manipulováno do role obětního beránka, takže je vinno dříve, než něco spáchá. A tak dále. Chybí-li týranému či zanedbávanému dítěti vždycky základní vztahová jistota, chybí dětem subdeprivovaným v rodičovském postoji jedna nebo obě hlavní složky: láskyplné porozumění a přiměřené vytyčení hranic odpovědnosti.

Rostoucí kriminalita mládeže je často spojována s úpadkem tradičního modelu rodiny, s převládajícím zaměřením společnosti na individuální spokojenost a blahobyt, s orientací na vysoký osobní životní standard.¹¹

2.6.2 Vliv školy

Do výchovy dítěte, a mladistvých, jak říká Novotný, zasahuje významným způsobem předškolní zařízení a škola. V nich se dítě setkává s přímým působením společenských norem a hodnot platných v okolním sociálním světě. Před vstupem do školek či škol žije dítě převážně pod vlivem rodiny, která mu normy a hodnoty společnosti zprostředkovává. Tyto však často nebývají v autentické podobě, jsou mnohdy deformovány a takto přenášeny na nové pokolení. Dítě pak při vstupu do školních zařízení často bolestivě konfrontuje své dosavadní poznatky z rodinného prostředí s normami a hodnotami, které mu jsou prezentovány nejen pedagogy, ale i spolužáky.

Pro mladé budoucí pachatele trestné činnosti je příznačné, že často vstupují do školního prostředí nedostatečně připraveni. Především se tyto děti odlišují – většinou v důsledku špatného výchovného působení rodičů či jejich nedostatečného dohledu – nekázní, nedostatečnými hygienickými návyky, malým zájmem o výuku, nedostatečnou slovní zásobou, netolerantním přístupem ke spolužákům.¹²

Matoušek poukazuje, že příchodem do školy každé dítě ztrácí výlučné postavení, které do té doby mělo v rodině. Musí se přizpůsobovat novému životnímu rytmu. Škola se

¹¹ MATOUŠEK, Oldřich et al. , *Práce s rizikovou mládeží: Projekt LATA a další alternativy věznění mládeže*, Praha 1996, s. 17-19

¹² NOVOTNÝ, Oto, ZAPLETAL Josef, a kol., *Kriminologie*, Praha 2004, s. 395-396

k němu staví jako k jednomu z mnoha dětí a především si žádá, aby se přizpůsobilo, aby bylo jako ostatní děti.

Učitel je zprvu pro dítě nejvýznamnější osobou ve škole, postupně však nabývají na významu vztahy ke spolužákům a solidarita s nimi. Učitel se stává autoritou, která konkuruje autoritě rodičů a později také vrstevníků.

Učitel dítě hodnotí za podané výkony v jednotlivých předmětech a za chování. Z toho si dítě odvozuje v prvních letech školní docházky pocit vlastní hodnoty. Později jej opírá také o to, jak je přijímáno spolužáky. Je pravděpodobné, že k tomuto přesunu dochází dříve, než se běžně soudí. Už na konci docházky do první třídy začínají děti dávat přednost sezení dále od tabule a od učitele. Význam spolužáků jako zrcadla a zdroje pocitu vlastní hodnoty stále stoupá s blížícím se dospíváním.

Děti si velmi záhy začínají ve třídě vytvářet svou vlastní „subkulturu“ vyznačující se zvláštním jazykem, zvyklostmi a rituály, na níž jsou učitelé v lepším případě více a v horším případě méně napojeni. Ve třídě vznikají i podskupiny, jež jsou k bližšímu kontaktu motivovány společnými zájmy, společnými činnostmi. Pravidelné a přirozené je dělení třídy na skupinu dívek a hochů.

V některých případech mohou být tyto podskupiny zárodkem asociálních part, a to už u dětí na prvním stupni základní školy. Jejich vzniku napomáhá neangažovanost učitele, resp. jeho zřetelné preferování či zatracování některých dětí. Segregace málo nadaných, a tím pádem rizikovějších dětí, může mít i mnohem nenápadnější podobu poznámek utroušených učitelem během vyučování, přehlížení iniciativ dítěte, „alergických reakcí“ na prohršky proti kázni či neznalost učiva.

Učitelův nezájem či agresivita mohou být také živnou půdou šikanování ve třídě. Není zcela výjimečné, že učitel svým chováním agresorům „označí“ jedince, který je v nějakém ohledu za ostatními a jehož se pak děti cítí oprávněny beztrestně napadat. Vyšší riziko sociálního selhání mají děti, špatně ve škole prosperující, s vyšším potencionálem agresivity, s vlastní subkulturou „odpojenou“ od vlivu učitele a školy, resp. napojenou na potencionálně asociální vlivy (na herny, na zdroje alkoholu a drog, na kriminální gangy).

Vývoji směrem ke kriminalitě může bránit i reakce školy na zjištěné asociální chování jednoho či více dětí. Už způsob vyšetřování a zejména udílené sankce jsou pro všechny děti významnou zprávou o tom, jak škola dbá důstojnosti jedince, která „pravidla

hry“ opravdu platí a která jsou deklarována, do jaké míry jsou opravdu dodržována, zda se všem „měří stejným metrem“ atp.

Přehlížení zcela zjevných přestupků, jasná pravidla týkajícího se žádoucího chování dětí, nekonzistentní uplatňování disciplíny, degradace a deptání žáků v procesu jejich trestání, nemožnost odčinit přestupek, neobjektivní rozhodování učitelů a ředitele, ba i obviňování rodičů za něco, co rodiče nezpůsobili – to všechno jsou postoje podkopávající představu dětí o tom, že jejich chování má za každých okolností jasné hranice a že udržování těchto hranic se řídí pravidly fair play.¹³

2.6.3 Vliv vrstevnické party

Novotný píše, že dítě, které prožívá svůj neradostný život v rodině nebo ve škole, často hledá útočiště mezi obdobně „postiženými“ vrstevníky. Během vývoje dítěte se kontakty se skupinami vrstevníků stávají stále významnějšími, neboť vytvářejí pro jedince určitý nový horizont společenských rolí, jež bude hrát v budoucnosti. Význam těchto vrstevnických vztahů se zvyrazňuje u všech mladých lidí především v období puberty, kdy zapojení se do skupiny vrstevníků se pro dítě stává jedním z nutných předpokladů jeho socializace. Mladí lidé v určitých životních etapách prožívají potřebu osamostatnění a vymezení se vůči starší generaci svých rodičů a vychovatelů, hledají své cesty, přičemž většinou nenacházejí individuální cesty, ale přihlašují se k určitým generačním životním stylům. Tento proces probíhá u různých jedinců rozdílně.

Především pro mladistvé se skupina vrstevníků stává oporou a útočištěm při snaze o osobnostní emancipaci z rodiny a školy, prostředkem přípravy na dospělost. Kriminální a nekriminální jedinci se pak liší v intenzitě odmítnutí dosavadních autorit a charakteru výběru vrstevníků.¹⁴

Pro rizikovou mládež z dysfunkčních rodin, jak uvádí Matoušek, je vrstevnická skupina důležitější než pro mladé lidi vyrůstající v rodinách, jež dětem poskytují přiměřenou míru podpory a vedle toho jim přiměřeně vytyčují meze dovoleného chování.

Nároky na jedince jsou ve vrstevnické skupině mládeže obvykle vyšší než ve všech jiných skupinách. Zahrnují nejen způsob vyjadřování, ale i úpravu zevnějšku, druh

¹³ MATOUŠEK, Oldřich, KROFTOVÁ, Andrea, *Mládež a delikvence: Možné příčiny, současná subkultura, programy prevence kriminality mládeže*, Praha 1998, s. 77-79

¹⁴ NOVOTNÝ, Oto, ZAPLETAL Josef, et al., *Kriminologie*, Praha 2004, s. 397

preferované hudby, způsob chování k opačnému pohlaví, postoj ke škole, případně k práci, k rodičům, k penězům, k sexualitě, ke kouření, k drogám, k alkoholu atd.

U dětí frustrovaných nízkou podporou rodiny je pravděpodobné, že potřeba kladného přijetí vrstevnickou skupinou bude ještě silnější než u dětí s dobrým rodinným zázemím. Na tyto děti má vůdce party velký vliv a také ho využívá. Vstupním rituálem do již ustavené delikventní skupiny je v některých západních zemích dokonce spáchání nějakého závažného trestného činu; tím adept překročí hranici běžných tabu a může být v případě potřeby vůdcem skupiny či ostatními členy party vydírán hrozbou, že jeho čin bude anonymně oznámen policii. Hrozba ztráty postavení ve vrstevnické skupině je tak posilována hrozbou prozrazení a případných sankcí.

Delikventní party u nás skoro vždy vznikají z podskupin mladých lidí, kteří se dobře znají z jedné instituce, méně často se rekrutují z mládeže bydlící na jednom sídlišti, resp. v jedné čtvrti, jak tomu je častěji v západních zemích. Tyto skupiny se buď úplně vymknou běžným mechanismům sociální kontroly, vytvoří se vlastní hodnotové preference a chovají se vysoce autonomně, anebo, což je méně časté, se kontrole vymknou jen v době svého volna.

Některé party jsou ke své kriminální činnosti přivedeny tím, že tráví volný čas v hernách a na diskotékách a záhy se jim na tento způsob života přestane dostávat prostředků. Začnou si je opatřovat drobnými krádežemi, jež pak přerůstají v organizované, plánované akce s napojením na překupníky. U nás je tento typ delikventních part nejčastějším typem delikventní skupiny.

Neuvědomovaným motivem tohoto chování je pravděpodobně snaha předvést se před kamarády jako „správný tvrdáček“, což předpokládá skupinovou atmosféru, kvůli níž před násilným aktem nikdo nedokáže couvnout, protože by se ve skupině blamoval svou slabostí.

Již vzniklé delikventní gangy jsou téměř neovlivnitelné zvenčí.¹⁵

2.7 Využití volného času

Novotný poukazuje, že je třeba si všimnout i významu špatně prožívaného volného času. Jednoznačně se ukazuje, že ve volném čase se jedinec, více než kdy jindy, řídí svými

¹⁵ MATOUŠEK, Oldřich, KROFTOVÁ, Andrea, *Mládež a delikvence: Možné příčiny, současná subkultura, programy prevence kriminality mládeže*, Praha 1998, s. 84-85

touhami a potřebami, které jsou primárně závislé na jeho vnitřních hodnotách a normách, které si vytvořil v průběhu socializace.

Volný čas je obecně nevhodně prožíván. Dominujícím prvkem při jeho naplňování je pocit nudy, který se snaží zahnat nějakým okamžitým nápadem, jenž by nevyžadoval delší snažení, nebyl příliš intelektově náročný a obsahoval prvek dobrodružství, soutěže či požitkářství. Zvláště intelektově deficitní jedinci vyžadují z hlediska prevence kriminality, aby v období dětství a dospívání nad jejich volným časem někdo bděl, aby jejich volno bylo zaplněno – subjektivně i objektivně – akceptovatelnými aktivitami.

Bohužel ani rodina ani škola či zájmová organizace většinou neusilují o pozitivní motivaci ohrožené mládeže k hodnotnému či smysluplnému prožívání volného času. Běžné dětské organizace nejsou obvykle schopny vstřebat děti, které v ničem nevynikají, jsou nešikovné, neukázněné, dosahují podprůměrných výsledků či jiným podobným způsobem vybočují. Škola většinou nechce převzít odpovědnost za mimoškolní čas svých žáků a rodiče mnohdy období volného času podceňují, nejsou schopni sladit prvek svobody s prvkem kontroly. Výsledkem takového přístupu k volnému času dětí je pak pozdní zjištění asociálních příznaků v jejich chování.¹⁶

2.8 Druhy kriminality mládeže

Zoubková tvrdí, že děti a mladiství nejvíce páchají majetkovou kriminalitu. Motivem majetkové trestné činnosti je převážně zisk. Poškozování majetku sprejery a mladými vandaly ve dvojicích a skupinách má na celkové majetkové kriminalitě menší podíl, ale způsobuje vysoké majetkové škody a mnohdy poškozuje i umělecké hodnoty.

Děti se nejvíce dopouštějí krádeží věcí z aut a krádeží kapesních. Souvisí to i s touhou stále mladších dětí vlastnit módní, drahé oblečení a věci pro zvýšení vlastní prestiže a vyrovnat se tak za každou cenu vrstevníkům ze sociálně silnějších rodin, kteří běžně takové předměty mají. Část trestné činnosti mladých lidí, včetně dětí, je organizována kriminálními skupinami dospělých, které využívají toho, že děti do 15 let nemohou být trestně stíhány. Mladiství nejčastěji kradou motorová vozidla a věci z aut.

Majetkové kriminality se velmi často dopouštějí patologičtí hráči, „gambleři“. Společenská nebezpečnost hráčské vášně je především v tom, že k jejímu provozování jsou nezbytné stále větší částky peněz. Mladí gambleři si je opatřují nejrozumnějšími způsoby.

¹⁶ NOVOTNÝ, Oto, ZAPLETAL Josef, et al., *Kriminologie*, Praha:2004, ASPI, 2.vyd., s. 399-400

Nejdříve do své záliby vkládají peníze z kapesného, prodávají osobní věci a postupně hazardní hru financují z peněz získaných krádežemi, podvody i násilnou kriminalitou v rodině a později mimo rodinu. Představa výhry je zvláště pro děti tak lákavá, že odmítají respektovat skutečnost, že peněžní vklad hráčů do hry musí několikanásobně převyšovat možnou výhru a pokrýt zisk provozovatelů automatů. Herny, zejména v centrech větších měst jsou často přímo i místem uzavírání nelegálních obchodů s kradenými věcmi. Na svoji vášeň si vydělávají mladí hráči i homosexuální prostitutky a účastí na pornoprodukcí. Také propojení s drogami není neobvyklé.

Nejmladší generace má nemalý podíl také na drogové kriminalitě. Zájem o drogy mezi mládeží stoupá, posunuje se do mladších ročníků a všechny věkové skupiny vykazují větší podíly uživatelů. Na přelomu tisíciletí měl zkušenosti s drogou každý druhý sedmnáctiletý chlapec i dívka. Samo užívání drog není trestně postižitelné, ale trestné je přechovávání omamné psychotropní látky nebo jedu v množství větším než malém. Přesto jsou stále mladiství trestně stíháni nejčastěji pro skutkovou podstatu šíření toxikomanie především mezi svými vrstevníky. Největší poptávka je po produktech kanabису. Mezi uživateli drog existují odlišné typy. Většina mládeže je zkouší ze zvědavosti a po několika experimentech přestává. Jiní v užívání pokračují příležitostně, nejčastěji víkendově na diskotékách, kde je nejvíce oblíbená taneční droga extáze. Někteří mladí v užívání pokračují dále, dostávají se k pervitinu, heroinu, kokainu. Mezi dětmi však stoupá i počet prvokonzumentů pervitinu a heroinu. Tyto drogy podstatně a rychleji zvyšují riziko drogové závislosti. V tom je také shledáno větší nebezpečí nealkoholových drog oproti u nás stále nejvíce rozšířenému a bagatelizovanému droze – alkoholu. Zákaz podávání i prodávání alkoholu dětem do 18 let je uzákoněn, přesto jeho porušování je zcela běžné.

Trestná činnost související s drogami nemá charakter pouze majetkový, ale jedná se také o loupeže, ublížení na zdraví, výtržnictví, znásilnění, pohlavní zneužívání.¹⁷

Novotný poukazuje na specifickou trestnou činnost, kterou je vandalismus neboli bezdůvodné ničení cizího majetku a dále šikanování, jež se zaměřuje na různé druhy psychického či fyzického týrání či ubližování jiným lidem. Šikanování nachází svou živnou půdu především v podmínkách určitých relativně izolovaných prostředí a vyskytuje se zejména u mladých lidí, kteří vyrůstaly v prostředí rodiny s agresivními prvky výchovy. Někteří jedinci, pro něž je násilí akceptovanou hodnotou nejsou schopni zvládnout takový

¹⁷ ZOUBKOVÁ, Ivana, *Kontrola kriminality mládeže*, Pelhřimov 2002, s. 23-29

druh situací, který jim umožňuje ovládat jiné, a zneužívají svého postavení či konstelace možností.¹⁸

2.9 Tresty udělované mládeži

2.9.1 Zákon o soudnictví ve věcech mládeže

Jak jsme již dříve uvedli proviněním mládeže se zabývá Zákon o soudnictví ve věcech mládeže č. 218/2003 Sb. Tento zákon je speciálním zákonem ve vztahu k obecným právním předpisům, především k trestnímu zákonu a trestnímu řádu, ale i k zákonu o rodině, zákonu o sociálně právní ochraně dětí a občanskému soudnímu řádu.

Dvořáček uvádí, že juvenilní kriminalita bezesporu patří k nejnebezpečnějším sociálně patologickým jevům a její přijatelné řešení má zásadní vliv na zdravý vývoj společnosti. Cílem zákona je dosažení optimálních výsledků v oblasti zamezování delikvence mládeže, a to především metodami pozitivního působení.

Důraz je zde kladen na výběr vhodného opatření, které má přispět k žádoucímu sociálnímu vývoji dospívajícího, a tím snížit riziko jeho další kriminální kariéry.

Účelem zákona tedy je, aby:

- se na toho, kdo se protiprávního činu dopustil, uložilo opatření, které účinně přispěje k tomu, aby se nadále páčání protiprávního činu zdržel;
- si mladiství našel společenské uplatnění odpovídající jeho schopnostem a rozumovému vývoji;
- podle svých sil a schopností přispěl k odčinění újmy vzniklé jeho protiprávním činem;
- řízení bylo vedeno tak, aby přispívalo k předcházení a zamezování protiprávních činů.

Místo trestů a ochranných opatření jsou zde uvedeny tři druhy opatření:

- a) výchovná opatření
- b) ochranná opatření
- c) trestní opatření¹⁹

¹⁸ NOVOTNÝ, Oto, ZAPLETAL Josef, a kol., *Kriminologie*, Praha 2004, s. 385

2.9.2 Výchovní opatření

V § 15 Zákona o soudnictví ve věcech mládeže (dále jen ZSM) je uvedeno, že při upuštění od trestního opatření nebo podmíněném upuštění od trestního opatření mohou být k dosažení účelu tohoto zákona uložena mladistvému výchovní opatření. Dovoluje-li to jejich povaha, je možné použít vůči mladistvému výchovního opatření i vedle uloženého ochranného nebo trestního opatření nebo v souvislosti se zvláštními způsoby řízení. Výchovní opatření lze uložit nejdéle na dobu současně stanovené zkušební doby u podmíněného odsouzení nebo podmíněného odložení peněžitého opatření; jsou-li ukládána samostatně nebo vedle jiného ochranného nebo trestního opatření, lze je uložit nejdéle na dobu tří let.

Druhy výchovných opatření:

- a) dohled probačního úředníka,
- b) probační program,
- c) výchovní povinnosti,
- d) výchovní omezení,
- e) napomenutí s výstrahou.

2.9.3 Ochranná opatření

V § 21 ZSM je uvedeno že, ochrannými jsou ochranné léčení, zabránění věci a ochranná výchova. Jejich účelem je kladně ovlivnit duševní, mravní a sociální vývoj mladistvého a chránit společnost před páčáním provinění mladistvými.

2.9.4 Trestní opatření

V § 24 ZSM je uvedeno že, za spáchané provinění může soud pro mládež mladistvému uložit pouze tato trestní opatření:

- a) obecně prospěšné práce,
- b) peněžitá opatření,
- c) peněžitá opatření s podmíněným odkladem výkonu,

¹⁹ DVOŘÁČEK, Zdeněk, et al., *Aktuální poznatky z činnosti služby kriminální policie a vyšetřování na úseku mládeže: Sborník příspěvků z kurzu k problematice mládeže, který se konal dne 25.1.2007 v Policejní akademii ČR v Praze*, Praha 2007, s. 22-27

- d) propadnutí věci,
- e) zákaz činnosti,
- f) vyhoštění,
- g) odnětí svobody podmíněně odložené na zkušební dobu (podmíněně odsouzení),
- h) odnětí svobody podmíněně odložené na zkušební dobu s dohledem,
- i) odnětí svobody nepodmíněně.

Trestní opatření uložené podle tohoto zákona v návaznosti na trestní zákon musí vzhledem k okolnostem případu a osobě i poměrům mladistvého napomáhat k vytváření vhodných podmínek pro další vývoj mladistvého; výkonem trestního opatření nesmí být ponížena lidská důstojnost.²⁰

2.10 Prevence kriminality mládeže

V této kapitole pojednáváme o prevenci kriminality. Dle Matouška je nejvýznamnějším prostředkem sociální prevence výchova dětí v rodinách a výchova dětí ve školách. Preventivně zde mohou působit i nevládní organizace. Vlivným nástrojem je také sociální politika státu, která ovlivňuje systém vzdělávání, zaměstnanost, stabilitu rodiny, fungování policejního a soudního aparátu a dalších institucí zabývajících se rizikovou mládeží. Menší význam a dosah mají programy pro různě definované skupiny rizikových dětí či rizikové mládeže. Lokální, regionální i státní preventivní opatření však mohou být efektivní jen tehdy, jsou-li založena na kvalifikované detekci problémů a je-li průběžně sledován jejich očekávaný vliv i neočekávané vedlejší účinky.²¹

Zoubková uvádí, že preventivní aktivity cílené proti kriminalitě mládeže vždy a v celém rozsahu vyžadují respektování základních práv dětí a práva na soukromí jejich rodiny. Práva dítěte je třeba vždy dodržovat, třeba od vyhledávání ohrožených dětí a jejich rodin až po zacházení s provinilými dětmi.

V zájmu včasné prevence jde především o rychlou informovanost o závadném chování dětí, a to dříve než přeroste do závažnějších skutků, které je již nutné řešit prostředky trestního práva. V prvé řadě by na závadné chování dětí měly včas upozorňovat

²⁰ Úplné znění: *Trestní předpisy, Přestupky k 1.7.2008*, Ostrava:2008, Sagit, s. 255-258

²¹ MATOUŠEK, Oldřich, KROFTOVÁ, Andrea, *Mládež a delikvence: Možné příčiny, současná subkultura, programy prevence kriminality mládeže*, Praha: 1998, Portál, 1.vyd., s. 260

školy, a to především na záškoláctví, drobné krádeže, experimentování s návykovými látkami apod. O závadovém chování by měli být upozorňováni především rodiče. Základem úspěchu prevence je její včasné a dlouhodobé působení. Vychází se z předpokladu, že prevence kriminality mládeže je proces, který je nutné nezanedbat, neodkládat a začít s ním od nejútlejšího věku dítěte.²²

Na závěr si ještě vyjmenujeme základní preventivní programy, které uvádí Matoušek. Základní preventivní programy jsou tyto:

- a) předškolní programy pro děti,
- b) programy určené rodičům,
- c) programy vázané na školu,
- d) vrstevnické programy,
- e) komunitní programy,
- f) program uplatnění mládeže na trhu práce.²³

3. Praktická část

V praktické části se budeme zabývat vývojem kriminality mládeže v okrese Jablonec nad Nisou v letech 2003 až 2007 s návazností na celkový nápad a celkovou objasněnost v okrese Jablonec nad Nisou. Podklady pro tuto část byly čerpány z dokumentace a policejních statistik. V kapitole 3.6 Vývoj kriminality mládeže v letech 2003-2007 uvedeme v grafech pouze vývoj kriminality mládeže bez celkového nápadu a celkové objasněnosti.

Trestnou činnost mládeže rozdělíme na násilnou kriminalitu; mravnostní kriminalitu; majetkovou kriminalitu; ostatní kriminalitu; zbývající kriminalitu a hospodářskou kriminalitu. Abychom pochopili čím se jednotlivé druhy kriminality zabývají, tak si je nejprve přiblížíme v pohledu na celkovou trestnou činnost, jednotlivé trestné činy jsou podrobněji uvedeny v Zákoně č. 140/1961 Sb.

²² ZOUBKOVÁ, Ivana, *Kontrola kriminality mládeže*, Pelhřimov 2002, s. 118-119

²³ MATOUŠEK, Oldřich, KROFTOVÁ, Andrea, *Mládež a delikvence: Možné příčiny, současná subkultura, programy prevence kriminality mládeže*, Praha 1998, s. 263

Ačkoliv zákon o soudnictví ve věcech mládeže nazývá trestné činy nezletilých a mladistvých „provinění“, budeme zde uvádět pro větší přehlednost „trestné činy“.

Násilná kriminalita

Okolnost kdy trestný čin je spáchán „násilím“, je znakem pouze některých trestných činů, vztahuje se i na situace, kdy násilí je prostředkem k dosažení nějakého cíle. V § 89 Zákona č.140/1961 Sb se uvádí, že o násilí jde i v případech, kdy pachatel uvedl osobu do stavu bezbrannosti lstí (např. podáním alkoholických nápojů).²⁴ Za stav bezbrannosti lze považovat i spánek. Násilná kriminalita nejvíce zatěžuje občany v jejich důsledcích.

Do této skupiny patří např. vražda, loupež, ublížení na zdraví, porušování domovní svobody, vydírání atd.

Mravnostní kriminalita

Mravnostní kriminalita je trestná činnost, do které patří např. pohlavní zneužívání, znásilnění, kuplířství atd.

Mravnostní kriminalita je z pochopitelných důvodů vysoce latentní, protože oběti bývají děti, ženy či osoby nějak závislé na vztahu k pachateli. Důvodem neoznámení těchto trestných činů bývá i strach, resp. obava z reakce okolí.

Majetková kriminalita

Majetková kriminalita jako celek představuje pro policii největší nápor práce.

Do této skupiny patří např. krádeže vloupáním, krádeže prosté, podvod, zpronevěra a poškození cizí věci atd.

Ostatní kriminalita

Je to trestná činnost, která v sobě zahrnuje trestné činy jako jsou např. výtržnictví, sprejství, šíření toxikomanie, požáry, maření výkonu úředního rozhodnutí, ohrožování mravní výchovy mládeže atd., nejčastější z těchto trestných činů je maření výkonu úředního rozhodnutí, výtržnictví, překupnictví a přechovávání – podílnictví.

²⁴ Úplné znění: *Trestní předpisy, Přestupky k 1.7.2008*, Ostrava 2008, s. 27

Zbývající kriminalita

Je to trestná činnost, která v sobě zahrnuje trestné činy jako jsou např. dopravní nehody, zanedbání povinné výživy, týrání zvířat, podpora a propagace hnutí, šíření poplašné zprávy atd., nejčastější trestné činy jsou zanedbání povinné výživy a ublížení na zdraví z nedbalosti.

Hospodářská kriminalita

Jde o trestnou činnost, která je uvedena zejména v Zákoně č. 140/1961 Sb. II. Hlava tr. zákona a IX. Hlava tr. zákona.

Hlava II se skládá z oddílu 1 Trestné činy proti hospodářské soustavě, oddílu 2 Trestné činy proti hospodářské kázni, oddílu 3 Trestné činy proti měně a trestné činy daňové a oddílu 4 Trestné činy proti předpisům o nekalé soutěži, ochranných známkách, chráněných vzorech a vynálezech a proti autorskému právu. V hlavě IX. to jsou např. § 249b Neoprávněné držení platební karty, § 250b Úvěrový podvod, § 255 Porušování povinnosti při správě cizího majetku, § 256 Poškozování věřitele atd.²⁵

Nejčastějšími trestnými činy jsou úvěrový podvod, neoprávněné držení platební karty, porušení autorského práva.

3.1 Rok 2003

3.1.1 Celková kriminalita mládeže

Celková kriminalita v roce 2003 byla 3020 trestných činů, z toho 1339 trestných činů bylo objasněno, což činí 44,34% objasněnosti. Z 1339 objasněných trestných činů spáchali mladiství a nezletilci 177 trestných činů, jedná se o 13% z celkové objasněnosti. Trestná činnost mládeže tedy představuje v průměru 6% z celkového počtu trestných činů. Z těchto 177 trestných činů spáchali společně nezletilci a mladiství 15 trestných činů. Dohromady páchalo trestnou činností mládeže 216 pachatelů.

²⁵ Úplné znění: *Trestní předpisy, Přestupky k 1.7.2008*, Ostrava 2008, s. 6-9

3.1.1.1 Celková kriminalita nezletilých

Nezletilci spáchali v roce 2003 celkem 67 trestných činů, které spáchalo 74 pachatelů. Trestná činnost nezletilých tedy představuje v průměru 2% z celkového počtu trestných činů.

Z celkového počtu 74 pachatelů bylo 18 více jak 4x vyšetřováno, 13 pachatelů 1x až 3x vyšetřováno a 43 pachatelů nebylo ještě vyšetřováno. Z tohoto je patrné, že 58% nezletilých pachatelů spáchalo trestný čin poprvé a 42% jsou recidivisté.

3.1.1.2 Celková kriminalita mladistvých

Mladiství spáchali v roce 2003 celkem 125 trestných činů, které spáchalo 142 pachatelů. Trestná činnost mladistvých tedy představuje v průměru 4% z celkového počtu trestných činů.

Z celkového počtu 142 pachatelů bylo 25 více jak 4x vyšetřováno, 61 pachatelů 1x až 3x vyšetřováno a 56 pachatelů nebylo ještě vyšetřováno. Z tohoto vyplývá, že pouze 39% mladistvých pachatelů spáchalo trestný čin poprvé a 61% jsou již recidivisté.

3.1.2 Násilná kriminalita mládeže

Násilná kriminalita v roce 2003 byla 302 trestných činů, z toho 249 trestných činů bylo objasněno, což činí 82,5% objasněnosti. Z 249 objasněných trestných činů spáchali mladiství a nezletilci 18 trestných činů, jedná se o 7% z celkové objasněnosti. Trestná činnost mládeže tedy představuje v průměru 6% z celkového počtu trestných činů. Z těchto 18 trestných činů spáchali společně nezletilci a mladiství dohromady 1 trestný čin. Dohromady páchalo násilnou trestnou činností mládeže 20 pachatelů.

3.1.2.1 Násilná kriminalita nezletilých

Nezletilci spáchali v roce 2003 celkem 8 násilných trestných činů, které spáchalo 8 pachatelů. Trestná činnost nezletilých tedy představuje v průměru 2,6% z celkového počtu násilných trestných činů.

Z celkového počtu 8 pachatelů byli 3 více jak 4x vyšetřováni a 5 pachatelů ještě nebylo vyšetřováno. 63% nezletilých pachatelů spáchalo trestný čin poprvé a 37% jsou recidivisté.

3.1.2.2 *Násilná kriminalita mladistvých*

Mladiství spáchali v roce 2003 celkem 11 trestných činů, z toho i 1 vraždu. Trestné činy spáchalo celkem 12 pachatelů. Trestná činnost mladistvých tedy představuje v průměru 3,6% z celkového počtu násilných trestných činů.

Z celkového počtu 12 pachatelů byl 1 více jak 4x vyšetřován, 4 pachatelé 1x až 3x vyšetřováni a 7 pachatelů nebylo ještě vyšetřováno. Z tohoto je patrné, že 58% mladistvých pachatelů spáchalo trestný čin poprvé a 42% jsou recidivisté.

3.1.3 Mravnostní kriminalita mládeže

Mravnostní kriminalita v roce 2003 byla 28 trestných činů, z toho 26 trestných činů bylo objasněno, což činí 93% objasněnosti. Z 26 objasněných trestných činů spáchali mladiství a nezletilci 11 trestných činů, jedná se o 42% z celkové objasněnosti. Trestná činnost mládeže představuje 39% z celkového počtu trestných činů. Dohromady páchalo mravnostní trestnou činnost mládeže 11 pachatelů.

3.1.3.1 *Mravnostní kriminalita nezletilých*

Nezletilci spáchali v roce 2003 celkem 8 mravnostních trestných činů, které spáchalo 8 pachatelů, ve všech případech se jedná o pohlavní zneužívání. Trestná činnost nezletilých představuje 29% z celkového počtu mravnostních trestných činů.

Všech 8 pachatelů ještě nebylo vyšetřováno.

3.1.3.2 *Mravnostní kriminalita mladistvých*

Mladiství spáchali v roce 2003 celkem 3 trestné činy, z toho i jedno znásilnění, které spáchali 3 pachatelé. Trestná činnost mladistvých představuje 11% z celkového počtu mravnostních trestných činů.

Z celkového počtu 3 pachatelů byl 1 1x vyšetřován, jednalo se o pachatele znásilnění a 2 pachatelé nebyli ještě vyšetřováni.

3.1.4 Majetková kriminalita mládeže

Majetková kriminalita v roce 2003 byla 2087 trestných činů, z toho 527 trestných činů bylo objasněno, což činí 25% objasněnosti. Z 527 objasněných trestných činů spáchali

mladiství a nezletilci 146 trestných činů, jedná se o 28% z celkové objasněnosti. Trestná činnost mládeže představuje 7% z celkového počtu trestných činů. Dohromady páchalo majetkovou trestnou činnost mládeže 169 pachatelů.

3.1.4.1 Majetková kriminalita nezletilých

Nezletilci spáchali v roce 2003 celkem 47 majetkových trestných činů, které spáchalo 54 pachatelů, je tedy patrné, že majetkovou trestnou činnost páchají nezletilci ve skupinách. Trestná činnost nezletilých představuje 2% z celkového počtu majetkových trestných činů. Jednalo se především o vloupání do víkendových chat.

Z celkového počtu 54 pachatelů bylo 15 více jak 4x vyšetřováno, 12 pachatelů 1x až 3x vyšetřováno a 27 pachatelů ještě nebylo vyšetřováno. Zde je poměr prvopachatelů a recidivistů 50% ku 50%.

3.1.4.2 Majetková kriminalita mladistvých

Mladiství spáchali v roce 2003 celkem 99 trestných činů, které spáchalo 115 pachatelů i zde je patrná skupinovost. Trestná činnost mladistvých představuje 5% z celkového počtu majetkových trestných činů. Jednalo se především o krádeže motorových vozidel, vloupání do motorových vozidel a vloupání do víkendových chat.

Z celkového počtu 115 pachatelů bylo 23 více jak 4x vyšetřováno, 50 pachatelů 1x až 3x vyšetřováno a 42 pachatelů ještě nebylo vyšetřováno. Z tohoto je patrné, že pouze 37% mladistvých pachatelů spáchalo trestný čin poprvé a 63% jsou recidivisté.

3.1.5 Ostatní kriminalita

Ostatní kriminalita v roce 2003 byla 226 trestných činů, z toho 200 trestných činů bylo objasněno, což činí 88% objasněnosti. Z 200 objasněných trestných činů spáchali mladiství a nezletilci 11 trestných činů, jedná se o 5,5% z celkové objasněnosti. Trestná činnost mládeže představuje 5% z celkového počtu trestných činů. Jedná se především o přechovávání drog a podílnictví.

3.1.5.1 *Ostatní kriminalita nezletilých*

Nezletilci se dopustili v roce 2003 celkem 2 trestných činů přechovávání drog, které spáchali 2 pachatelé. Trestná činnost nezletilých představuje pouze 0,9% z celkového počtu ostatních trestných činů.

Oba pachatelé ještě nebyli vyšetřováni.

3.1.5.2 *Ostatní kriminalita mladistvých*

Mladiství spáchali v roce 2003 celkem 9 trestných činů, které spáchalo 9 pachatelů. Trestná činnost mladistvých představuje 4% z celkového počtu ostatních trestných činů.

Z celkového počtu 9 pachatelů bylo 6 1x až 3x vyšetřováno a 3 pachatelé ještě nebyli vyšetřováni. Z tohoto je patrné, že pouze 1/3 mladistvých pachatelů spáchalo trestný čin poprvé a ostatní jsou recidivisté.

3.1.6 Zbývající kriminalita

Zbývající kriminalita v roce 2003 byla 165 trestných činů, z toho 160 trestných činů bylo objasněno, což činí 97% objasněnosti. Ze 160 objasněných trestných činů spáchali mladiství a nezletilci 4 trestné činy, jedná se o 2,5% z celkové objasněnosti. Trestná činnost mládeže představuje 2% z celkového počtu trestných činů.

3.1.6.1 *Zbývající kriminalita nezletilých*

Nezletilci se dopustili v roce 2003 celkem 2 trestných činů, které spáchali 2 pachatelé. Trestná činnost nezletilých tedy představuje pouze 1,2% z celkového počtu zbývajících trestných činů. Jeden pachatel byl v minulosti vyšetřován a druhý nebyl vyšetřován.

3.1.6.2 *Zbývající kriminalita mladistvých*

Mladiství se dopustili v roce 2003 celkem 2 trestných činů, které spáchali 2 pachatelé. Trestná činnost nezletilých představuje pouze 1,2% z celkového počtu zbývajících trestných činů. Jeden pachatel byl již vyšetřován, druhý ještě nikoli.

3.1.7 Hospodářská kriminalita

Hospodářská kriminalita v roce 2003 byla 203 trestných činů, z toho 175 trestných činů bylo objasněno, což činí 86% objasněnosti. Ze 175 objasněných trestných činů spáchali mladiství 1 trestný čin, jedná se o 0,6% z celkové objasněnosti. Trestná činnost mládeže představuje 0,5% z celkového počtu trestných činů.

3.1.7.1 Hospodářská kriminalita nezletilých

Nezletilci se v roce 2003 nedopustili žádného hospodářského trestného činu.

3.1.7.2 Hospodářská kriminalita mladistvých

Mladiství se dopustili v roce 2003 1 trestného činu, který spáchal 1 pachatel. Trestná činnost nezletilých představuje pouze 0,5% z celkového počtu hospodářských trestných činů. Pachatel ještě nebyl trestán.

3.2 Rok 2004

3.2.1 Celková kriminalita mládeže

Celková kriminalita v roce 2004 byla 2974 trestných činů, z toho 1002 trestných činů bylo objasněno, což činí 33,7% objasněnosti. Z 1002 objasněných trestných činů spáchali mladiství a nezletilci 141 trestných činů, jedná se o 14% z celkové objasněnosti. Trestná činnost mládeže představuje 4,7% z celkového počtu trestných činů. Z těchto 141 trestných činů spáchali společně nezletilci a mladiství dohromady 3 trestné činy. Dohromady páchalo trestnou činností mládeže 167 pachatelů.

3.2.1.1 Celková kriminalita nezletilých

Nezletilci spáchali v roce 2004 36 trestných činů, které spáchalo 41 pachatelů. Trestná činnost nezletilých tedy představuje 1,2% z celkového počtu trestných činů.

Z celkového počtu 41 pachatelů byli 2 více jak 4x vyšetřováni, 13 pachatelů 1x až 3x vyšetřováno a 26 pachatelů nebylo ještě vyšetřováno. Z tohoto je patrné, že 63% nezletilých pachatelů spáchalo trestný čin poprvé a 37% jsou již recidivisté.

3.2.1.2 Celková kriminalita mladistvých

Mladiství spáchali v roce 2004 celkem 115 trestných činů, které spáchalo 126 pachatelů. Trestná činnost mladistvých představuje 4% z celkového počtu trestných činů.

Z celkového počtu 115 pachatelů bylo 22 více jak 4x vyšetřováno, 44 pachatelů 1x až 3x vyšetřováno a 60 pachatelů nebylo ještě vyšetřováno. Z tohoto je patrné, že 52% mladistvých pachatelů spáchalo trestný čin poprvé a 48% jsou recidivisté.

3.2.2 Násilná kriminalita mládeže

Násilná kriminalita v roce 2004 byla 370 trestných činů, z toho 301 trestných činů bylo objasněno, což činí 81% objasněnosti. Z 301 objasněných trestných činů spáchali mladiství a nezletilci 35 trestných činů, jedná se o 11,6% z celkové objasněnosti. Trestná činnost mládeže představuje 9,5% z celkového počtu trestných činů. Dohromady páchalo násilnou trestnou činnost mládeže 38 pachatelů.

3.2.2.1 Násilná kriminalita nezletilých

Nezletilci spáchali v roce 2004 celkem 14 násilných trestných činů, které spáchalo 15 pachatelů. Trestná činnost nezletilých představuje 3,8% z celkového počtu násilných trestných činů.

Z celkového počtu 15 pachatelů byl 1 více jak 4x vyšetřován, 2 pachatelé byli 1x až 3x vyšetřováni a 12 pachatelů ještě nebylo vyšetřováno. Což představuje, že 80% nezletilých pachatelů spáchalo trestný čin poprvé a 20% jsou recidivisté.

3.2.2.2 Násilná kriminalita mladistvých

Mladiství spáchali v roce 2004 celkem 21 trestných činů, které spáchalo 23 pachatelů. Trestná činnost mladistvých představuje 5,7% z celkového počtu násilných trestných činů.

Z celkového počtu 23 pachatelů byli 2 více jak 4x vyšetřováni, 9 pachatelů 1x až 3x vyšetřováno a 12 pachatelů nebylo ještě vyšetřováno. Z tohoto je patrné, že 52% mladistvých pachatelů spáchalo trestný čin poprvé a 48% jsou recidivisté.

3.2.3 Mravnostní kriminalita mládeže

Mravnostní kriminalita v roce 2004 byla 26 trestných činů, z toho 26 trestných činů bylo objasněno, což činí 100% objasněnosti. Z 26 objasněných trestných činů spáchali mladiství a nezletilci 4 trestné činy, jedná se o 15% z celkové objasněnosti. Trestná činnost mládeže představuje 15% z celkového počtu trestných činů. Dohromady páchalo mravnostní trestnou činností mládeže 4 pachatelé.

3.2.3.1 Mravnostní kriminalita nezletilých

Nezletilci spáchali v roce 2004 1 mravnostní trestný čin, které spáchal 1 pachatel. Trestná činnost nezletilých představuje 4% z celkového počtu mravnostních trestných činů. Pachatel ještě nebyl vyšetřován.

3.2.3.2 Mravnostní kriminalita mladistvých

Mladiství spáchali v roce 2004 celkem 3 trestné činy, z toho i jedno znásilnění. Trestný čin spáchali 3 pachatelé. Trestná činnost mladistvých představuje 11,5% z celkového počtu mravnostních trestných činů.

Z celkového počtu 3 pachatelů byl 1 1x vyšetřován, jednalo se o pachatele znásilnění, a 2 pachatelé nebyli ještě vyšetřováni.

3.2.4 Majetková kriminalita mládeže

Majetková kriminalita v roce 2004 byla 1844 trestných činů, z toho 450 trestných činů bylo objasněno, což činí 24% objasněnosti. Ze 450 objasněných trestných činů spáchali mladiství a nezletilci 80 trestných činů, jedná se o 18% z celkové objasněnosti. Trestná činnost mládeže představuje 4% z celkového počtu trestných činů. Z těchto 80 trestných činů spáchali společně nezletilci a mladiství 8 trestných činů. Dohromady páchalo majetkovou trestnou činností mládeže 101 pachatelů.

3.2.4.1 Majetková kriminalita nezletilých

Nezletilci spáchali v roce 2004 celkem 16 majetkových trestných činů, které spáchalo 20 pachatelů. Trestná činnost nezletilých představuje 0,9% z celkového počtu

majetkových trestných činů. Jednalo se především o vloupání do motorových vozidel a krádeže motorových vozidel.

Z celkového počtu 20 pachatelů bylo 11 1x až 3x vyšetřováno a 9 pachatelů ještě nebylo vyšetřováno.

3.2.4.2 Majetková kriminalita mladistvých

Mladiství spáchali v roce 2004 celkem 72 trestných činů, které spáchalo 81 pachatelů. Trestná činnost mladistvých představuje 4% z celkového počtu majetkových trestných činů. Jednalo se především o krádeže motorových vozidel, vloupání do motorových vozidel a vloupání do víkendových chat.

Z celkového počtu 81 pachatelů bylo 19 více jak 4x vyšetřováno, 32 pachatelů 1x až 3x vyšetřováno a 30 pachatelů ještě nebylo vyšetřováno. Z tohoto je patrné, že pouze 37% mladistvých pachatelů spáchalo trestný čin poprvé a 63% jsou recidivisté.

3.2.5 Ostatní kriminalita

Ostatní kriminalita v roce 2004 byla 247 trestných činů, z toho 225 trestných činů bylo objasněno, což činí 91% objasněnosti. Z 225 objasněných trestných činů spáchali mladiství a nezletilci 16 trestných činů, jedná se o 7% z celkové objasněnosti. Trestná činnost mládeže představuje 6,4% z celkového počtu trestných činů. Jedná se především o přechovávání drog a podílnictví. Dohromady páchalo ostatní trestnou činností mládeže 16 pachatelů.

3.2.5.1 Ostatní kriminalita nezletilých

Nezletilci se dopustili v roce 2004 celkem 4 trestných činů výtržnictví a sprejerství, které spáchali 4 pachatelé. Trestná činnost nezletilých představuje pouze 1,6% z celkového počtu ostatních trestných činů. Všichni pachatelé ještě nebyli vyšetřováni.

3.2.5.2 Ostatní kriminalita mladistvých

Mladiství spáchali v roce 2004 celkem 12 trestných činů, které spáchalo 12 pachatelů. Trestná činnost mladistvých představuje 5% z celkového počtu ostatních trestných činů.

Z celkového počtu 12 pachatelů byl 1 1x až 3x vyšetřován a 11 pachatelů ještě nebylo vyšetřováno. Z tohoto je patrné, že 92% pachatelů spáchalo trestný čin poprvé.

3.2.6 Zbývající kriminalita

Zbývající kriminalita v roce 2004 byla 230 trestných činů, z toho 215 trestných činů bylo objasněno, což činí 93,5% objasněnosti. Z 215 objasněných trestných činů spáchali mladiství a nezletilci 6 trestných činů, jedná se o 2,8% z celkové objasněnosti. Trestná činnost mládeže představuje 2,6% z celkového počtu trestných činů. Dohromady páchalo ostatní trestnou činnost mládeže 6 pachatelů.

3.2.6.1 Zbývající kriminalita nezletilých

Nezletilci se dopustili v roce 2003 pouze 1 trestného činu, který spáchal 1 pachatel. Trestná činnost nezletilých představuje pouze 0,4% z celkového počtu zbývajících trestných činů. Pachatel byl již 4x vyšetřován.

3.2.6.2 Zbývající kriminalita mladistvých

Mladiství se dopustili v roce 2004 celkem 5 trestných činů, které spáchalo 5 pachatelů. Trestná činnost nezletilých představuje 2,2% z celkového počtu zbývajících trestných činů. Jeden pachatel byl 1x vyšetřován a 4 pachatelé nebyli vyšetřováni.

3.2.7 Hospodářská kriminalita

Hospodářská kriminalita v roce 2004 byla 276 trestných činů, z toho 226 trestných činů bylo objasněno, což činí 82% objasněnosti. Ze 226 objasněných trestných činů spáchali pouze mladiství 2 trestné činy, jedná se o 0,9% z celkové objasněnosti. Trestná činnost mládeže představuje 0,7% z celkového počtu trestných činů.

3.2.7.1 Hospodářská kriminalita nezletilých

Nezletilci se v roce 2004 nedopustili žádného hospodářského trestného činu.

3.2.7.2 Hospodářská kriminalita mladistvých

Mladiství se dopustili v roce 2004 2 trestných činů, které spáchali 2 pachatelé. Trestná činnost nezletilých představuje pouze 0,7% z celkového počtu hospodářských trestných činů. Oba pachatelé ještě nebyli trestáni.

3.3 Rok 2005

3.3.1 Celková kriminalita mládeže

Celková kriminalita v roce 2005 byla 3027 trestných činů, z toho 1547 trestných činů bylo objasněno, což činí 51% objasněnosti. Z 1547 objasněných trestných činů spáchali mladiství a nezletilci 79 trestných činů, jedná se o 5% z celkové objasněnosti. Trestná činnost mládeže představuje 2,6% z celkového počtu trestných činů. Z těchto 79 trestných činů spáchali společně nezletilci a mladiství 4 trestné činy. Dohromady páchalo trestnou činnost mládeže 85 pachatelů.

3.3.1.1 Celková kriminalita nezletilých

Nezletilci spáchali v roce 2005 celkem 28 trestných činů, které spáchalo 29 pachatelů. Trestná činnost nezletilých představuje 0,9% z celkového počtu trestných činů.

Z celkového počtu 29 pachatelů byli 3 1x až 3x vyšetřováni a 26 pachatelů nebylo ještě vyšetřováno. Z tohoto je patrné, že 90% nezletilých pachatelů spáchalo trestný čin poprvé.

3.3.1.2 Celková kriminalita mladistvých

Mladiství spáchali v roce 2005 celkem 55 trestných činů, které spáchalo 56 pachatelů. Trestná činnost mladistvých představuje 2% z celkového počtu trestných činů.

Z celkového počtu 56 pachatelů 1 více jak 4x vyšetřován, 22 pachatelů 1x až 3x vyšetřováno a 33 pachatelů nebylo ještě vyšetřováno. Z tohoto je patrné, že 59% mladistvých pachatelů spáchalo trestný čin poprvé a 41% jsou recidivisté.

3.3.2 Násilná kriminalita mládeže

Násilná kriminalita v roce 2005 byla 336 trestných činů, z toho 287 trestných činů bylo objasněno, což činí 85% objasněnosti. Z 287 objasněných trestných činů spáchali mladiství a nezletilci 27 trestných činů, jedná se o 9,4% z celkové objasněnosti. Trestná činnost mládeže představuje 8% z celkového počtu trestných činů. Z těchto 287 trestných činů spáchali společně nezletilci a mladiství 1 trestný čin. Dohromady páchalo násilnou trestnou činností mládeže 28 pachatelů.

3.3.2.1 Násilná kriminalita nezletilých

Nezletilci spáchali v roce 2005 celkem 10 násilných trestných činů, které spáchalo 10 pachatelů. Trestná činnost nezletilých představuje 3% z celkového počtu násilných trestných činů.

Všichni pachatelé ještě nebyli vyšetřováni.

3.3.2.2 Násilná kriminalita mladistvých

Mladiství spáchali v roce 2005 celkem 18 trestných činů, které spáchalo 18 pachatelů. Trestná činnost mladistvých představuje 5,4% z celkového počtu násilných trestných činů.

Z celkového počtu 18 pachatelů bylo 11 1x až 3x vyšetřováno a 7 pachatelů nebylo ještě vyšetřováno. Z tohoto je patrné, že 39% mladistvých pachatelů spáchalo trestný čin poprvé a 61% jsou recidivisté.

3.3.3 Mravnostní kriminalita mládeže

Mravnostní kriminalita v roce 2005 byla 33 trestných činů, z toho 27 trestných činů bylo objasněno, což činí 82% objasněnosti. Z 27 objasněných trestných činů spáchali pouze mladiství 2 trestné činy, jedná se o 7% z celkové objasněnosti. Trestná činnost mládeže představuje 6% z celkového počtu trestných činů. Dohromady spáchali mravnostní trestnou činností mládeže 2 pachatelé.

3.3.3.1 Mravnostní kriminalita nezletilých

Nezletilci se v roce 2005 nedopustili žádného mravnostního trestného činu.

3.3.3.2 Mravnostní kriminalita mladistvých

Mladiství spáchali v roce 2005 celkem 2 trestné činy, jednalo se o pohlavní zneužívání. Trestný čin spáchali 2 pachatelé. Trestná činnost mladistvých představuje 6% z celkového počtu mravnostních trestných činů.

Z celkového počtu 2 pachatelů byl 1 1x vyšetřován a 1 pachatel nebyl ještě vyšetřován.

3.3.4 Majetková kriminalita mládeže

Majetková kriminalita v roce 2005 byla 1840 trestných činů, z toho 524 trestných činů bylo objasněno, což činí 28,5% objasněnosti. Z 524 objasněných trestných činů spáchali mladiství a nezletilci 29 trestných činů, jedná se o 5,5% z celkové objasněnosti. Trestná činnost mládeže představuje 1,6% z celkového počtu trestných činů. Z těchto 29 trestných činů spáchali společně nezletilci a mladiství 2 trestné činy. Dohromady páchalo majetkovou trestnou činností mládeže 31 pachatelů.

3.3.4.1 Majetková kriminalita nezletilých

Nezletilci spáchali v roce 2005 celkem 11 majetkových trestných činů, které spáchalo 11 pachatelů. Trestná činnost nezletilých představuje 0,6% z celkového počtu majetkových trestných činů. Jednalo se především o vloupání do víkendových chat.

Z celkového počtu 11 pachatelů byl 1 1x až 3x vyšetřováno a 10 pachatelů ještě nebylo vyšetřováno. Z tohoto je patrné, že 91% nezletilých pachatelů spáchalo trestný čin poprvé.

3.3.4.2 Majetková kriminalita mladistvých

Mladiství spáchali v roce 2005 celkem 20 trestných činů, které spáchalo 20 pachatelů. Trestná činnost mladistvých představuje 1,1% z celkového počtu majetkových trestných činů. Jednalo se především o krádeže motorových vozidel, vloupání do motorových vozidel a vloupání do víkendových chat.

Z celkového počtu 20 pachatelů byl 1 více jak 4x vyšetřován, 8 pachatelů 1x až 3x vyšetřováno a 11 pachatelů ještě nebylo vyšetřováno. Z tohoto je patrné, že 55% mladistvých pachatelů spáchalo trestný čin poprvé a 45% jsou recidivisté.

3.3.5 Ostatní kriminalita

Ostatní kriminalita v roce 2005 byla 293 trestných činů, z toho 271 trestných činů bylo objasněno, což činí 92,5% objasněnosti. Z 271 objasněných trestných činů spáchali mladiství a nezletilci 14 trestných činů, jedná se o 5,2% z celkové objasněnosti. Trestná činnost mládeže představuje 4,8% z celkového počtu trestných činů. Jedná se především o přechovávání drog a výtržnictví. Dohromady páchalo ostatní trestnou činnost mládeže 16 pachatelů.

3.3.5.1 *Ostatní kriminalita nezletilých*

Nezletilci se dopustili v roce 2005 celkem 5 trestných činů přechovávání drog, které spáchalo 6 pachatelů. Trestná činnost nezletilých představuje 1,7% z celkového počtu ostatních trestných činů.

Z celkového počtu 6 pachatelů byl 1 1x až 3x vyšetřován a 5 pachatelů ještě nebylo vyšetřováno. Z tohoto je patrné, že 83% pachatelů spáchalo trestný čin poprvé.

3.3.5.2 *Ostatní kriminalita mladistvých*

Mladiství spáchali v roce 2005 celkem 9 trestných činů, které spáchalo 10 pachatelů. Trestná činnost mladistvých představuje 3,1% z celkového počtu ostatních trestných činů.

Z celkového počtu 10 pachatelů byl 1x až 3x vyšetřován a 9 pachatelů ještě nebylo vyšetřováno. Z tohoto je patrné, že 90% pachatelů spáchalo trestný čin poprvé.

3.3.6 Zbývající kriminalita

Zbývající kriminalita v roce 2005 byla 204 trestných činů, z toho 198 trestných činů bylo objasněno, což činí 97% objasněnosti. Ze 198 objasněných trestných činů spáchali mladiství a nezletilci 6 trestných činů, jedná se o 3% z celkové objasněnosti. Trestná činnost mládeže představuje 2,9% z celkového počtu trestných činů. Jedná se o

ublížení na zdraví z nedbalosti. Dohromady páchalo ostatní trestnou činností mládeže 6 pachatelů.

3.3.6.1 Zbývající kriminalita nezletilých

Nezletilci se dopustili v roce 2005 pouze 2 trestných činů, které spáchali 2 pachatelé. Trestná činnost nezletilých tedy představuje 1% z celkového počtu zbývajících trestných činů. Jeden pachatel byl již 1x vyšetřován a 1 pachatel dosud nebyl vyšetřován.

3.3.6.2 Zbývající kriminalita mladistvých

Mladiství se dopustili v roce 2005 celkem 4 trestných činů, které spáchali 4 pachatelé. Trestná činnost nezletilých představuje 2% z celkového počtu zbývajících trestných činů. Všichni pachatelé nebyli vyšetřováni.

3.3.7 Hospodářská kriminalita

Hospodářská kriminalita v roce 2005 byla 319 trestných činů z toho 238 trestných činů bylo objasněno, což činí 74% objasněnosti. Z 238 objasněných trestných činů spáchali mladiství 2 trestné činy, jedná se o 0,8% z celkové objasněnosti. Trestná činnost mládeže představuje 0,6% z celkového počtu trestných činů.

3.3.7.1 Hospodářská kriminalita nezletilých

Nezletilci se v roce 2005 nedopustili žádného hospodářského trestného činu.

3.3.7.2 Hospodářská kriminalita mladistvých

Mladiství se dopustili v roce 2005 celkem 2 trestných činů, které spáchali 2 pachatelé. Trestná činnost nezletilých představuje pouze 0,6% z celkového počtu hospodářských trestných činů. Jeden pachatel již byl 1x vyšetřován a 1 pachatel dosud nebyl vyšetřován.

3.4 Rok 2006

3.4.1 Celková kriminalita mládeže

Celková kriminalita v roce 2006 byla 3012 trestných činů, z toho 1445 trestných činů bylo objasněno, což činí 48% objasněnosti. Z 1445 objasněných trestných činů spáchali mladiství a nezletilci 68 trestných činů, jedná se o 4,7% z celkové objasněnosti. Trestná činnost mládeže představuje 2,3% z celkového počtu trestných činů. Z těchto 68 trestných činů spáchali společně nezletilci a mladiství dohromady 4 trestné činy. Dohromady páchalo trestnou činností mládeže 79 pachatelů.

3.4.1.1 Celková kriminalita nezletilých

Nezletilci spáchali v roce 2006 celkem 29 trestných činů, které spáchalo 32 pachatelů. Trestná činnost nezletilých představuje 1% z celkového počtu trestných činů.

Z celkového počtu 32 pachatelů bylo 5 1x až 3x vyšetřováni a 27 pachatelů nebylo ještě vyšetřováno. Z tohoto je patrné, že 84% nezletilých pachatelů spáchalo trestný čin poprvé.

3.4.1.2 Celková kriminalita mladistvých

Mladiství spáchali v roce 2006 celkem 43 trestných činů, které spáchalo 47 pachatelů. Trestná činnost mladistvých představuje 1,4% z celkového počtu trestných činů.

Z celkového počtu 47 pachatelů byli 2 více jak 4x vyšetřováni, 22 pachatelů 1x až 3x vyšetřováno a 23 pachatelů nebylo ještě vyšetřováno. Z tohoto je patrné, že 49% mladistvých pachatelů spáchalo trestný čin poprvé a 51% jsou recidivisté.

3.4.2 Násilná kriminalita mládeže

Násilná kriminalita v roce 2006 byla 290 trestných činů, z toho 239 trestných činů bylo objasněno, což činí 82% objasněnosti. Z 239 objasněných trestných činů spáchali mladiství a nezletilci 13 trestných činů, jedná se o 5,4% z celkové objasněnosti. Trestná činnost mládeže představuje 4,5% z celkového počtu trestných činů. Dohromady páchalo násilnou trestnou činností mládeže 13 pachatelů.

3.4.2.1 *Násilná kriminalita nezletilých*

Nezletilci spáchali v roce 2006 celkem 6 násilných trestných činů, z toho 3 loupeže. Trestné činy spáchalo 6 pachatelů. Trestná činnost nezletilých představuje 2% z celkového počtu násilných trestných činů.

Všichni pachatelé ještě nebyli vyšetřováni.

3.4.2.2 *Násilná kriminalita mladistvých*

Mladiství spáchali v roce 2006 celkem 7 trestných činů, které spáchalo celkem 7 pachatelů. Trestná činnost mladistvých představuje 2,4% z celkového počtu násilných trestných činů.

Z celkového počtu 7 pachatelů byli 4 1x až 3x vyšetřováni a 3 pachatelé nebyli ještě vyšetřováni. Z tohoto je patrné, že 43% mladistvých pachatelů spáchalo trestný čin poprvé a 57% jsou recidivisté.

3.4.3 Mravnostní kriminalita mládeže

Mravnostní kriminalita v roce 2006 byla 24 trestných činů, z toho 23 trestných činů bylo objasněno, což činí 96% objasněnosti. Mravnostní kriminality se nedopustila žádná mládež.

3.4.3.1 *Mravnostní kriminalita nezletilých*

Nezletilci se v roce 2006 nedopustili žádného mravnostního trestného činu.

3.4.3.2 *Mravnostní kriminalita mladistvých*

Mladiství se v roce 2006 nedopustili žádného mravnostního trestného činu.

3.4.4 Majetková kriminalita mládeže

Majetková kriminalita v roce 2006 byla 1808 trestných činů, z toho 391 trestných činů bylo objasněno, což činí 21,6% objasněnosti. Z 391 objasněných trestných činů spáchali mladiství a nezletilci 28 trestných činů, jedná se o 7,2% z celkové objasněnosti. Trestná činnost mládeže představuje 1,6% z celkového počtu trestných činů. Z těchto 28

trestných činů spáchali společně nezletilci a mladiství dohromady 4 trestné činy. Dohromady páchalo majetkovou trestnou činností mládeže 39 pachatelů.

3.4.4.1 Majetková kriminalita nezletilých

Nezletilci spáchali v roce 2006 celkem 14 majetkových trestných činů, které spáchalo 17 pachatelů. Trestná činnost nezletilých představuje 0,8% z celkového počtu majetkových trestných činů. Jednalo se především o vloupání do motorových vozidel a krádeže motorových vozidel.

Z celkového počtu 17 pachatelů bylo 5 1x až 3x vyšetřováno a 12 pachatelů ještě nebylo vyšetřováno. Z tohoto je patrné, že 70,5% nezletilých pachatelů spáchalo trestný čin poprvé.

3.4.4.2 Majetková kriminalita mladistvých

Mladiství spáchali v roce 2006 celkem 18 trestných činů, které spáchalo 22 pachatelů. Trestná činnost mladistvých představuje 1% z celkového počtu majetkových trestných činů. Jednalo se především o krádeže motorových vozidel, vloupání do motorových vozidel a vloupání do víkendových chat.

Z celkového počtu 22 pachatelů byli 2 více jak 4x vyšetřováni, 9 pachatelů 1x až 3x vyšetřováno a 11 pachatelů ještě nebylo vyšetřováno. Z tohoto je patrné, že 50% mladistvých pachatelů spáchalo trestný čin poprvé a 50% jsou recidivisté.

3.4.5 Ostatní kriminalita

Ostatní kriminalita v roce 2006 byla 196 trestných činů, z toho 176 trestných činů bylo objasněno, což činí 90% objasněnosti. Ze 176 objasněných trestných činů spáchali mladiství a nezletilci 12 trestných činů, jedná se o 6,8% z celkové objasněnosti. Trestná činnost mládeže představuje 6% z celkového počtu trestných činů. Jedná se především o přechovávání drog a zakládání požárů. Dohromady páchalo ostatní trestnou činností mládeže 12 pachatelů.

3.4.5.1 Ostatní kriminalita nezletilých

Nezletilci se dopustili v roce 2006 celkem 4 trestných činů, které spáchali 4 pachatelé. Trestná činnost nezletilých představuje pouze 2% z celkového počtu ostatních trestných činů.

Všichni pachatelé ještě nebyli vyšetřováni.

3.4.5.2 Ostatní kriminalita mladistvých

Mladiství spáchali v roce 2006 celkem 8 trestných činů, které spáchalo 8 pachatelů. Trestná činnost mladistvých představuje 4,1% z celkového počtu ostatních trestných činů.

Z celkového počtu 8 pachatelů bylo 7 1x až 3x vyšetřováno a 1 pachatel ještě nebyl vyšetřován. Z tohoto je patrné, že pouze 12,5% pachatelů spáchalo trestný čin poprvé.

3.4.6 Zbývající kriminalita

Zbývající kriminalita v roce 2006 byla 368 trestných činů, z toho 356 trestných činů bylo objasněno, což činí 97% objasněnosti. Z 356 objasněných trestných činů spáchali mladiství a nezletilci 15 trestných činů, jedná se o 4,2% z celkové objasněnosti. Trestná činnost mládeže představuje 4% z celkového počtu trestných činů. Dohromady páchalo ostatní trestnou činnost mládeže 15 pachatelů.

3.4.6.1 Zbývající kriminalita nezletilých

Nezletilci se dopustili v roce 2006 celkem 5 trestných činů, které spáchalo 5 pachatelů. Trestná činnost nezletilých představuje 1,4% z celkového počtu zbývajících trestných činů. Všichni pachatelé nebyli ještě vyšetřováni.

3.4.6.2 Zbývající kriminalita mladistvých

Mladiství se dopustili v roce 2006 celkem 10 trestných činů, které spáchalo 10 pachatelů. Trestná činnost nezletilých představuje 2,7% z celkového počtu zbývajících trestných činů.

Z celkového počtu 10 pachatelů byli 2 1x až 3x vyšetřováni a 8 pachatelů ještě nebylo vyšetřováno. Z tohoto je patrné, že 80% nezletilých pachatelů spáchalo trestný čin poprvé.

3.4.7 Hospodářská kriminalita

Hospodářská kriminalita v roce 2006 byla 326 trestných činů, z toho 260 trestných činů bylo objasněno, což činí 80% objasněnosti. Hospodářské kriminality se nedopustila žádná mládež.

3.4.7.1 Hospodářská kriminalita nezletilých

Nezletilci se v roce 2006 nedopustili žádného hospodářského trestného činu.

3.4.7.2 Hospodářská kriminalita mladistvých

Mladiství se v roce 2006 nedopustili žádného hospodářského trestného činu.

3.5 Rok 2007

3.5.1 Celková kriminalita mládeže

Celková kriminalita v roce 2007 byla 3114 trestných činů, z toho 1478 trestných činů bylo objasněno, což činí 47,5% objasněnosti. Z 1478 objasněných trestných činů spáchali mladiství a nezletilci 70 trestných činů, jedná se o 4,7% z celkové objasněnosti. Trestná činnost mládeže představuje 2,3% z celkového počtu trestných činů. Dohromady páchalo trestnou činnost mládeže 72 pachatelů.

3.5.1.1 Celková kriminalita nezletilých

Nezletilci spáchali v roce 2007 celkem 20 trestných činů, které spáchalo 20 pachatelů. Trestná činnost nezletilých představuje 0,6% z celkového počtu trestných činů. Všichni pachatelé nebyli ještě vyšetřováni.

3.5.1.2 Celková kriminalita mladistvých

Mladiství spáchali v roce 2007 celkem 50 trestných činů, které spáchalo 52 pachatelů. Trestná činnost mladistvých představuje 1,6% z celkového počtu trestných činů.

Z celkového počtu 52 pachatelů byl 1 více jak 4x vyšetřován, 13 pachatelů 1x až 3x vyšetřováno a 38 pachatelů nebylo ještě vyšetřováno. Z tohoto je patrné, že 73% mladistvých pachatelů spáchalo trestný čin poprvé a 27% jsou recidivisté.

3.5.2 Násilná kriminalita mládeže

Násilná kriminalita v roce 2007 byla 284 trestných činů, z toho 220 trestných činů bylo objasněno, což činí 77,5% objasněnosti. Z 220 objasněných trestných činů spáchali mladiství a nezletilci 15 trestných činů, jedná se o 7% z celkové objasněnosti. Trestná činnost mládeže představuje 5,3% z celkového počtu trestných činů. Dohromady páchalo násilnou trestnou činnost mládeže 15 pachatelů.

3.5.2.1 Násilná kriminalita nezletilých

Nezletilci spáchali v roce 2007 celkem 10 násilných trestných činů, které spáchalo 10 pachatelů. Trestná činnost nezletilých představuje 3,5% z celkového počtu násilných trestných činů. Všichni pachatelé ještě nebyli vyšetřováni.

3.5.2.2 Násilná kriminalita mladistvých

Mladiství spáchali v roce 2007 celkem 5 trestných činů, které spáchalo celkem 5 pachatelů. Trestná činnost mladistvých představuje 2% z celkového počtu násilných trestných činů. Všichni pachatelé ještě nebyli vyšetřováni.

3.5.3 Mravnostní kriminalita mládeže

Mravnostní kriminalita v roce 2007 byla 18 trestných činů, z toho 18 trestných činů bylo objasněno, což činí 100% objasněnosti. Z 18 objasněných trestných činů spáchali pouze nezletilci 2 trestné činy, jedná se o 11% z celkové objasněnosti. Trestná činnost mládeže představuje 11% z celkového počtu trestných činů. Dohromady páchalo násilnou trestnou činnost mládeže 2 pachatelé.

3.5.3.1 Mravnostní kriminalita nezletilých

Nezletilci spáchali v roce 2007 celkem 2 mravnostní trestné činy, které spáchali 2 pachatelé. Trestná činnost nezletilých představuje 11% z celkového počtu násilných trestných činů. Všichni pachatelé ještě nebyli vyšetřováni.

3.5.3.2 Mravnostní kriminalita mladistvých

Mladiství se v roce 2007 nedopustili žádného mravnostního trestného činu.

3.5.4 Majetková kriminalita mládeže

Majetková kriminalita v roce 2007 byla 1824 trestných činů, z toho 364 trestných činů bylo objasněno, což činí 20% objasněnosti. Z 364 objasněných trestných činů spáchali mladiství a nezletilci 16 trestných činů, jedná se o 4,4% z celkové objasněnosti. Trestná činnost mládeže představuje 0,9% z celkového počtu trestných činů. Dohromady páchalo majetkovou trestnou činností mládeže 16 pachatelů.

3.5.4.1 Majetková kriminalita nezletilých

Nezletilci spáchali v roce 2007 celkem 3 majetkové trestné činy, které spáchali 3 pachatelé. Trestná činnost nezletilých představuje v průměru 0,2% z celkového počtu majetkových trestných činů. Všichni pachatelé ještě nebyli vyšetřováni.

3.5.4.2 Majetková kriminalita mladistvých

Mladiství spáchali v roce 2007 celkem 13 trestných činů, které spáchalo 13 pachatelů. Trestná činnost mladistvých představuje 0,7% z celkového počtu majetkových trestných činů.

Z celkového počtu 13 pachatelů byli 3 1x až 3x vyšetřováni a 7 pachatelů ještě nebylo vyšetřováno. Z tohoto je patrné, že 54% mladistvých pachatelů spáchalo trestný čin poprvé a 46% jsou recidivisté.

3.5.5 Ostatní kriminalita

Ostatní kriminalita v roce 2007 byla 141 trestných činů, z toho 120 trestných činů bylo objasněno, což činí 85% objasněnosti. Ze 120 objasněných trestných činů spáchali mladiství a nezletilci 12 trestných činů, jedná se o 10% z celkové objasněnosti. Trestná činnost mládeže představuje 8,5% z celkového počtu trestných činů. Jedná se především o přechovávání drog a výtržnictví. Dohromady páchalo ostatní trestnou činností mládeže 14 pachatelů.

3.5.5.1 Ostatní kriminalita nezletilých

Nezletilci se dopustili v roce 2007 pouze 1 trestného činu, který spáchal 1 pachatel. Trestná činnost nezletilých představuje pouze 0,7% z celkového počtu ostatních trestných činů. Pachatel ještě nebyl vyšetřován.

3.5.5.2 *Ostatní kriminalita mladistvých*

Mladiství spáchali v roce 2007 celkem 11 trestných činů, které spáchalo 13 pachatelů. Trestná činnost mladistvých představuje 7,8% z celkového počtu ostatních trestných činů.

Z celkového počtu 13 pachatelů byl 1 více jak 4x vyšetřován, 5 pachatelů 1x až 3x vyšetřováno a 7 pachatelů nebylo ještě vyšetřováno. Z tohoto je patrné, že 54% mladistvých pachatelů spáchalo trestný čin poprvé a 46% jsou recidivisté.

3.5.6 Zbývající kriminalita

Zbývající kriminalita v roce 2007 byla 581 trestných činů, z toho 574 trestných činů bylo objasněno, což činí 99% objasněnosti. Z 574 objasněných trestných činů spáchali mladiství a nezletilci 25 trestných činů, jedná se o 4,4% z celkové objasněnosti. Trestná činnost mládeže představuje 4,3% z celkového počtu trestných činů. Dohromady páchalo ostatní trestnou činnost mládeže 25 pachatelů.

3.5.6.1 *Zbývající kriminalita nezletilých*

Nezletilci se dopustili v roce 2007 celkem 4 trestných činů, které spáchali 4 pachatelé. Trestná činnost nezletilých představuje 0,7% z celkového počtu zbývajících trestných činů. Všichni pachatelé nebyli ještě vyšetřováni.

3.5.6.2 *Zbývající kriminalita mladistvých*

Mladiství se dopustili v roce 2007 celkem 21 trestných činů, které spáchalo 21 pachatelů. Trestná činnost mladistvých představuje 3,6% z celkového počtu zbývajících trestných činů.

Z celkového počtu 21 pachatelů bylo 5 1x až 3x vyšetřováno a 16 pachatelů ještě nebylo vyšetřováno. Z tohoto je patrné, že 76% nezletilých pachatelů spáchalo trestný čin poprvé.

3.5.7 Hospodářská kriminalita

Hospodářská kriminalita v roce 2007 byla 266 trestných činů, z toho 182 trestných činů bylo objasněno, což činí 68% objasněnosti. Hospodářské kriminality se nedopustila žádná mládež.

3.5.7.1 Hospodářská kriminalita nezletilých

Nezletilci se v roce 2007 nedopustili žádného hospodářského trestného činu.

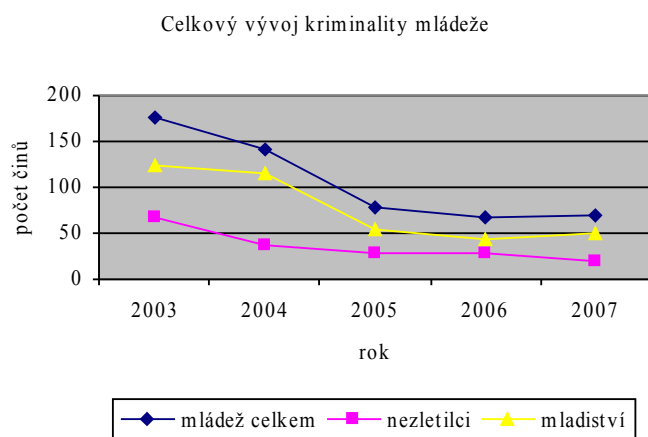
3.5.7.2 Hospodářská kriminalita mladistvých

Mladiství se v roce 2007 nedopustili žádného hospodářského trestného činu.

3.6 Vývoj kriminality mládeže v letech 2003 – 2007

3.6.1 Vývoj celkové kriminality mládeže

Celková kriminalita v letech 2003-2007 byla 15147 trestných činů, z toho 6811 trestných činů bylo objasněno, což činí průměrně 45% objasněnosti. Z 6811 objasněných trestných činů spáchali mladiství 388 trestných činů a nezletilci 180 trestných činů, z těchto trestných činů společně mladiství a nezletilci spáchali 33 trestných činů. Celkem mladiství a nezletilci spáchali 535 trestných činů, jedná se o 8% z celkové objasněnosti. Trestná činnost mládeže tedy představuje 3,5% z celkového počtu trestných činů.

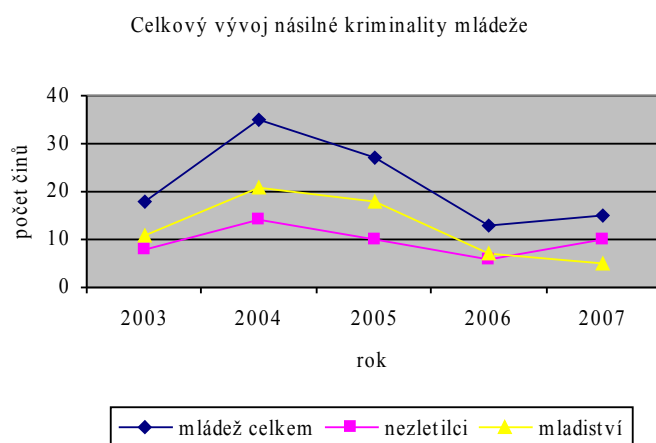

Jak vidíme celková kriminalita mládeže v letech 2003 až 2007 má sestupnou tendenci. Od roku 2005 takřka stagnuje, pohybuje se okolo 75 trestných činů za rok.

Největší podíl na kriminalitě mládeže má skupina mladistvých. Nezletilci se vyjma roku 2003 pohybují skoro na stejné úrovni kolem 30 trestných činů za rok.

3.6.2 Vývoj násilné kriminality mládeže

Násilná kriminalita v roce 2003-2007 byla 1582 trestných činů, z toho 1341 trestných činů bylo objasněno, což činí 85% objasněnosti. Z 1341 objasněných trestných činů spáchali mladiství 62 trestných činů a nezletilci 48 trestných činů, z těchto trestných činů společně mladiství a nezletilci spáchali 2 trestné činy. Celkem mladiství a nezletilci spáchali 108 trestných činů, jedná se o 8% z celkové objasněnosti. Trestná činnost mládeže představuje 7% z celkového počtu trestných činů.

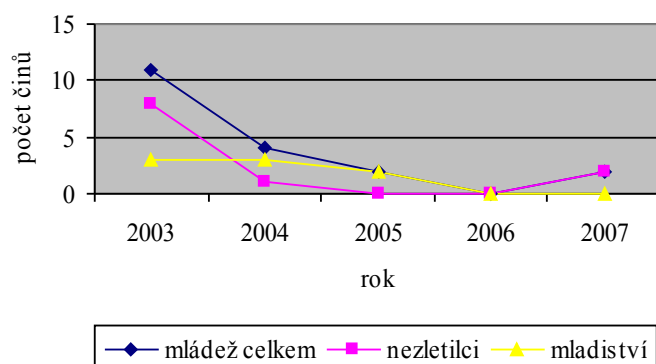

Násilná kriminalita je v roce 2003 celkem nízká, zato v roce 2004 strmě narůstá. Od roku 2004 má násilná kriminalita opět klesající tendenci, v roce 2007 ale mírně narůstá, hlavně mezi nezletilými pachateli. U mladistvých násilná kriminalita od roku 2004 klesá. U nezletilců má střídavou tendenci

3.6.3 Vývoj mravnostní kriminality mládeže

Mravnostní kriminalita v letech 2003-2007 byla 129 trestných činů, z toho 120 trestných činů bylo objasněno, což činí průměrně 93% objasněnosti. Ze 120 objasněných trestných činů spáchali mladiství 8 trestných činů a nezletilci 11 trestných činů. Celkem mladiství a nezletilci spáchali 19 trestných činů, jedná se o 16% z celkové objasněnosti. Trestná činnost mládeže představuje 15% z celkového počtu trestných činů.

Celkový vývoj mravnostní kriminality mládeže

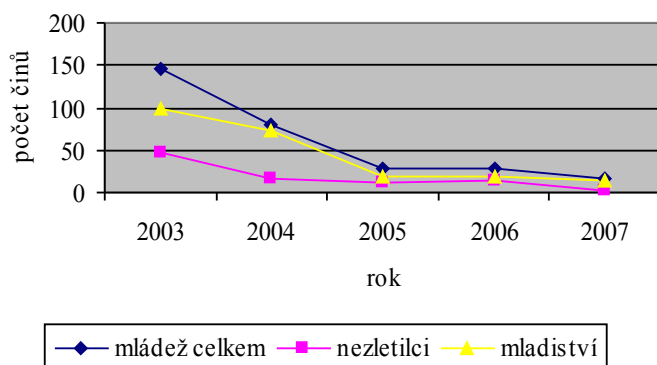

Mravnostní kriminalita od roku 2003 klesá až do roku 2007, kdy zde opět mírně stoupá. Mladiství mají na mravnostní kriminalitě menší podíl než nezletilci, nápad u mladistvých se pohybuje do roku 2005 na úrovni 2 činů, od roku 2006 nespáchali žádný mravnostní trestný čin. Nezletilci měli v roce 2003 velký podíl na této kriminalitě, od roku 2003 kriminalita klesala, v roce 2007 ale opět mírně stoupala.

3.6.4 Vývoj majetkové kriminality mládeže

Majetková kriminalita v letech 2003-2007 byla 9403 trestných činů, z toho 2256 trestných činů bylo objasněno, což činí průměrně 24% objasněnosti. Z 2256 objasněných trestných činů spáchali mladiství 222 trestných činů a nezletilci 91 trestných činů, společně mladiství a nezletilci spáchali 14 trestných činů. Celkem mladiství a nezletilci spáchali 299 trestných činů, jedná se o 13% z celkové objasněnosti. Trestná činnost mládeže představuje 3% z celkového počtu trestných činů.

Celkový vývoj majetkové kriminality mládeže

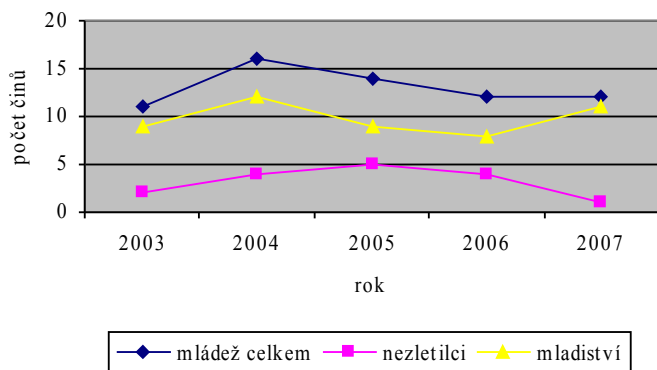

Jak vidíme majetková kriminalita je opět v roce 2003 nejvyšší. Od roku 2003 postupně klesá až do roku 2005, od té doby stagnuje kolem 30 činů za rok. V letech 2003 až 2005 u mladistvých kriminalita klesá a od roku 2005 stagnuje na stejné úrovni jako kriminalita nezletilých. Kriminalita nezletilců od roku 2003 klesla a od roku 2004 se pohybuje na stejné úrovni.

3.6.5 Vývoj ostatní kriminality mládeže

Ostatní kriminalita v letech 2003-2007 byla 1103 trestných činů, z toho 992 trestných činů bylo objasněno, což činí průměrně 90% objasněnosti. Z 992 objasněných trestných činů spáchali mladiství 49 trestných činů a nezletilci 16 trestných činů. Celkem mladiství a nezletilci spáchali 65 trestných činů, jedná se o 6,5% z celkové objasněnosti. Trestná činnost mládeže představuje 6% z celkového počtu trestných činů.

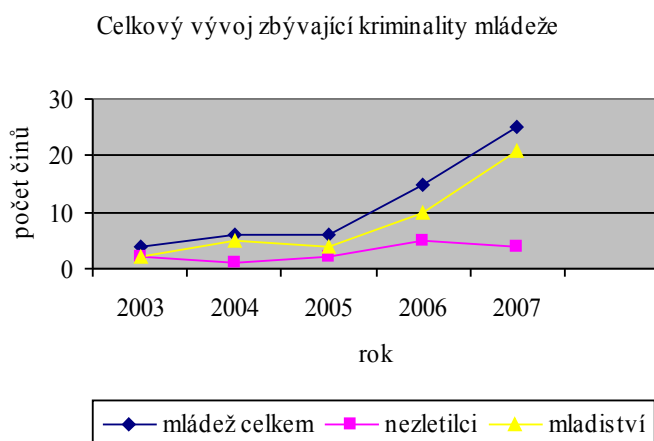
Celkový vývoj ostatní kriminality mládeže

Ostatní kriminalita je v roce 2003 nejnižší, poté stoupla a zase pozvolna klesala. Na ostatní kriminalitě mají největší podíl mladiství, u nich má vývoj střídavou tendenci. Kriminalita nezletilců nejdříve mírně stoupala a následně zase klesala, největší nárůst byl v roce 2005.

3.6.6 Vývoj zbývající kriminality mládeže

Zbývající kriminalita v letech 2003-2007 byla 1548 trestných činů, z toho 1503 trestných činů bylo objasněno, což činí průměrně 97% objasněnosti. Z 1503 objasněných trestných činů spáchali mladiství 42 trestných činů a nezletilci 14 trestných činů. Celkem mladiství a nezletilci spáchali 56 trestných činů, jedná se o 4% z celkové objasněnosti. Trestná činnost mládeže představuje 3,5% z celkového počtu trestných činů.

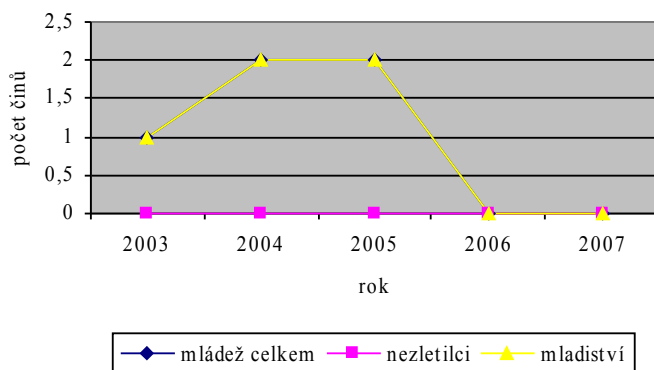

Jak je vidět zbývající kriminalita má oproti ostatním druhům stoupající tendenci, v roce 2003 až 2005 stagnovala okolo 5 činů a od roku 2005 nastává strmý nárůst zejména u mladistvých pachatelů. Nezletilci se v letech 2003 až 2007 pohybují skoro na stejné úrovni, není u nich žádný větší rozdíl.

3.6.7 Vývoj hospodářské kriminality mládeže

Hospodářská kriminalita v letech 2003-2007 byla 1390 trestných činů, z toho 1081 trestných činů bylo objasněno, což činí průměrně 78% objasněnosti. Z 1081 objasněných trestných činů spáchali pouze mladiství 5 trestných činů, jedná se o 0,5% z celkové objasněnosti. Trestná činnost mládeže představuje 0,4% z celkového počtu trestných činů.

Celkový vývoj hospodářské kriminality mládeže

Hospodářskou kriminalitu v letech 2003 až 2005 páchali pouze mladiství pachatelé. Od roku 2006 již žádný hospodářský trestný čin nespáchali. Z grafu je vidět že od roku 2003 do roku 2004 nápad stoupl, poté byl stejný, a následně klesl na nulovou úroveň.

4. Závěr

Závěrem konstatujeme, že výchova mladé generace a boj s její kriminalitou se musí stát záležitostí celé soustavy státních orgánů, organizací, celé veřejnosti i jednotlivých občanů. Vyšší efektivnosti lze dosáhnout jen důsledným uplatňováním komplexu právních, ekonomických, sociálních, kulturních a organizačních opatření za součinnosti všech subjektů. Je jisté, že předcházení kriminality mládeže je jedním z nezbytných předpokladů správné výchovy nastupující generace, ale též i jedním ze základních předpokladů dalšího snižování kriminality v naší společnosti. Činnost všech subjektů, rodinou počínaje, až po státní orgány, musí být ve vzájemném souladu a směřovat ke společnému cíli, kterým je účinné a efektivní působení vedoucí k předcházení kriminality.

Z provedeného rozboru vývoje kriminality v letech 2003 až 2007 na teritoriu bývalého okresu Jablonec nad Nisou vyplývá, že celkový podíl mládeže na kriminalitě je zde na úrovni cca 3,5%. Určitým pozitivem je to, že vývoj celkové kriminality měl sestupnou tendenci a v posledních třech letech vývoj spíše stagnuje. U prekriminality je velmi závažným problémem opakované protispoločenské jednání (recidiva), která má závažný dopad na trestnou činnost týchž osob v pozdějším věku. Uvedené údaje se někomu mohou zdát velké, někomu malé. To nechám na zvážení každého, kdo si tuto práci přečte.

Jak již bylo konstatováno vývoj kriminality mládeže v uvedených letech klesá, hlavně v prvních dvou letech je to výrazné. Je možné to připočíst i tomu, že mladiství, kteří dříve páchali trestnou činnost, dosáhli plnoletosti a již spadali do skupiny dospělých pachatelů. Podíváme-li se na vývoj kriminality z pohledu druhu páchané kriminality, tak nejvíc je mládeží páchána majetková kriminalita – 299 trestných činů, následuje násilná kriminalita – 108 trestných činů, ostatní kriminalita – 65 trestných činů, zbývající kriminalita – 56 trestných činů, mravnostní kriminalita – 19 trestných činů, hospodářská kriminalita – 5 trestných činů.

Uvedené počty trestných činů z pohledu následků však nevyjadřují stupeň nebezpečnosti pro společnost. Z pohledu četnosti páchání je u mládeže nejfrekventovanější majetková kriminalita. Tato kategorie trestných činů je nejlépe ovlivnitelná prevencí. Alarmující je ale stav na úseku násilné kriminality. Četnost těchto trestných činů má ve sledovaném období klesající tendenci, ale křivka grafu se v roce 2007 obrací vzhůru, výjimkou je trestná činnost nezletilců. Bohužel se zvyšuje intenzita používaného násilí (brutalita) a s tím jsou spojeny i větší následky. Negativní je to, že oběti násilí trpí zpravidla těžkými následky od psychických problémů, přes různé stupně ublížení na zdraví, až po ztrátu života.

Neméně alarmující je i to, že u zbývajících kriminalit je ve sledovaném období vývoj bohužel opačný a od roku 2005 je trend spáchaných trestných činů strmě stoupající. U mladistvých stagnuje četnost trestných činů, ale u nezletilců je trend naprosto opačný. Toto plně dokumentuje graf vývoje mezi roky 2006 a 2007, kdy nárůst trestných činů je cca o 100%. Zde by stálo za to hlubším rozбором zjistit důvod tohoto nárůstu. V praxi se jeví, že tyto trestné činy jsou páchany v rámci tzv. „dobrodružství“. Ze strany jednotlivců, ale někdy i skupin jsou některé trestné činy bagatelizovány. V neposlední řadě zde hraje svoji roli i vědomí nezletilců, že v případě dopadení se jim nemůže „z jejich pohledu“ moc stát, neboť nedosáhli věku trestní odpovědnosti, toto potvrzuje fakt, že pachatelé této trestné činnosti jsou ve věku blízkém 15 let. Vysoký podíl mládeže na trestných činech této kriminality je ve spojení s dopravní nehodovostí, jak ukazuje graf zbývajících kriminalit.

Rovněž mravnostní kriminalita mládeže i přes uváděná poměrně malá absolutní čísla je pro společnost i jednotlivce kriminalitou velice nebezpečnou, zpravidla s trvalými následky, stejně jako u násilné kriminality. Jak je v řadě odborných prací uváděno, je zde

navíc velká latence a jen nepatrná část těchto trestných činů je oznamována nebo se dostane jinak na veřejnost.

I když naše mládež ve své zcela drtivé většině není delikventní, její určitá část, z procentuálního hlediska sice nepříliš významná, ale v absolutních číslech početná, trestnou činnost provádí. Zkvalitnění vztahů v rodině, aktivní a efektivní boj s kriminalitou mládeže ze strany státních a společenských orgánů a organizací, jakož i neustálé zesilování preventivně výchovné práce, jsou nutným předpokladem úspěšného řešení tohoto problému. Ačkoliv kriminalita mládeže klesá, je na společnosti, aby začala přehodnocovat dnešní životní priority, kdy peníze jsou vše, a kdo je nemá, je nikdo. Korigovala bych násilí předváděné v médiích a počítačových hrách, je totiž vidět, že děti chápou násilí jako něco naprosto běžného a normálního, proto je neváhají v krizových situacích použít.

5. Seznam literatury

1. DVOŘÁČEK, Zdeněk, et al., *Aktuální poznatky z činnosti služby kriminální policie a vyšetřování na úseku mládeže: Sborník příspěvků z kurzu k problematice mládeže, který se konal dne 25.1.2007 v Policejní akademii ČR v Praze*, Praha: 2007, Policejní akademie ČR v Praze, 1. vyd., ISBN 978-80-7251-248-5
2. JELÍNEK, Jiří, MELICHAROVÁ, Dita, *Zákon o soudnictví ve věcech mládeže s poznámkami a judikaturou*, Praha: 2004, Linde Praha, 1.vyd., ISBN 80-7201-493-5
3. JEDLIČKA, Richard, et al., *Děti a mládež v obtížných životních situacích: Nové pohledy na problematiku životních krizí, deviací a úlohu pomáhajících profesí*, Praha: 2004, Themis, 1.vyd., ISBN 80-7312-038-0
4. MATOUŠEK, Oldřich, et al. , *Práce s rizikovou mládeží: Projekt LATA a další alternativy věznění mládeže*, Praha: 1996, Portál, 1. vyd., ISBN 80-7178-064-2
5. MATOUŠEK, Oldřich, KROFTOVÁ, Andrea, *Mládež a delikvence: Možné příčiny, současná subkultura, programy prevence kriminality mládeže*, Praha: 1998, Portál, 1.vyd., ISBN 80-7178-226-2
6. NIKL, Jaroslav, *Sociálně patologické jevy u dětí a mládeže se zaměřením na jejich prevenci*, Praha:2000, Policejní akademie ČR, 1.vyd., ISBN 80-7251-033-9
7. NOVOTNÝ, Oto, ZAPLETAL Josef, et al., *Kriminologie*, Praha:2004, ASPI, 2.vyd., ISBN 80-7357-026-2
8. VEČERKA, Kazimír, et al., *Mladiství pachatelé na prahu tisíciletí*, Praha: 2002, Kufr, 1.vyd, ISBN 80-7338-033-1
9. ZOUBKOVÁ, Ivana, *Kontrola kriminality mládeže*, Pelhřimov: 2002, Aleš Čeněk, 1.vyd., ISBN – 80-86473-08-2
10. *Úplné znění: Trestní předpisy, Přestupky k 1.7.2008*, Ostrava:2008, Sagit, ISBN 978-80-7208-691-7